

Camí Ral₄₃

Butlletí informatiu i d'opinió Vila de Copons

Gener de 2017 número 43

Butlletí informatiu i d'opinió Vila de Copons

Edita: Ajuntament de Copons, Àrea Municipal de Cultura

Àngel Guimerà, 8, 08289 Copons, Anoia, Tel. 938 090 000 Fax: 938 090 013

Correu electrònic: camiral@copons.net

Disseny i maquetat: espaiGràfic, Igualada

Dipòsit legal: B-7571-96

Tiratge: 300 exemplars

Publicació periòdica

Imatge portada: Gegantó Lleig **Foto:** Elisenda Mercadal Segura

Consell Editorial: Maria Gràcia Carreras Verdagué, Elisenda Mercadal Segura i Núria Pons Torrents

Agraïm la col·laboració d'Ingrid Saumell Gassó i Maria Pilar Carreras Verdagué

Sumari

Ajuntament de Copons

3	Editorial
4	Projecte sobre l'escut heràldic de la vila de Copons
6	Records del senyor Manuel Vidal Pujol, negociant
7	Pregó Festa Major per Assumpta Muset
8	Les abelles (primera part)
10	Punt Jove: L'espai pels joves
	Natació i aquagym
	La Castanyada
	Santa Cecília
11	L'escola creix
	Entrevista als alumnes nous
	La maleta viatgera
12	Festa Major de Sant Pere
	Capvespre amb el concert del grup De Vellut
	Fem lectura
13	Festa Major d'estiu
14	Recuperades les pintures de Miquel Llacuna a l'església de Santa Maria de Copons
15	El traç de Miquel Llacuna a Copons
16	Bateig del Gegant Lleig
	"Les Gegantes amb Tu"
17	Bastoners
	Trobada comarcal de gegants a Copons
18	Taller de fotografia per als més petits
	Dia internacional per l'eradicació de la violència de gènere
19	Pelegrinatge diocesà a Terra Santa 2016
20	Trobada anual de les Parròquies de Ponent
	Fira de Nadal 2016
21	Resum de fets, activitats i actes de juliol a desembre de 2016
22	Què s'està fent...
23	Per on comencem? Quin és el punt de partida?
24	I tu què ens recomanes? Anna Rodríguez - Jaume Closa
	Rèplica de l'entrevista a Josep Lloró Forn
25	Loteries
26	Senyeres: Castell d'Orpí - Orpí
27	Transports i telèfons d'interès

Camí Ral fa més de 20 anys que camina i durant aquest temps els mitjans de comunicació han canviat sensiblement, tan pels canals tradicionals com per la incorporació de les xarxes i mitjans digitals. La nova realitat ens ha fet repensar la gestió editorial del nostre butlletí municipal.

Els continguts de Camí Ral seran gestionats per un Consell Editorial anomenat per l'equip de govern de l'Ajuntament què és qui té la responsabilitat de la publicació. Les bases per a la selecció del Consell Editorial les trobareu properament publicades al WEB, www.copons.cat.

Per tal que tothom tingui clar què i com es publica, i amb la voluntat d'actualitzar i millorar la declaració inicial "Butlletí informatiu i d'opinió Vila de Copons" s'ha establert un Codi Editorial.

L'aplicació d'aquest Codi estarà sota la responsabilitat del Consell Editorial.

Codi editorial

1. Camí Ral és una revista que edita l'Ajuntament de Copons i la posa al servei de les entitats i ciutadania.
2. Camí Ral és un canal transmissor de l'actualitat del municipi, però també una eina de recuperació de la memòria oral i la història del municipi.
3. Els continguts de l'edició els decideix el Consell Editorial.
4. Les seccions, les mides i característiques dels articles formen part de les competències del Consell Editorial.
5. La revista compta amb un nodrit equip de col·laboradors coordinat pel Consell Editorial. Els articles i imatges s'elaboren i s'aporten de forma altruista.
6. El contingut de les notícies d'actualitat l'assumeix el Consell Editorial i el propi Ajuntament, en condició d'editor. Pel que fa a entrevistes, reportatges, articles d'opinió o altres notícies, la responsabilitat, en primera instància, serà sempre de la persona que ho signi.
7. Qualsevol lector que detecti algun error en la publicació podrà exercir el dret a rèplica, aplicant un criteri de proporcionalitat d'acord amb la llei.
8. El contingut dels articles sempre haurà de ser respectuós amb les persones, les entitats i les institucions. En cas contrari, no es publicarà.

Amb aquestes mesures esperem millorar la transparència i els criteris de publicació.

Projecte sobre l'escut heràldic de la vila de Copons

Armand de Fluvià i Escorsa
Conseller heràldic, assessor d'Heràldica i Genealogia de Catalunya

INFORME HERÀLDIC

Núm.: 760bis

Municipi: COPONS

ANY: 2016

L'Ajuntament de la vila de Copons (l'Anoia) desitja l'ús oficial d'armes cíviqes que el distingeixin i el diferenciïn dels altres ens locals del Principat d'acord amb la legislació vigent i la normativa heràldica.

L'esmentat Ajuntament, en Sessió de 20 de gener de 2016, va acordar iniciar expedient d'oficialització d'escut municipal i demanar assistència tècnica de la DGAL. La sol·licitud fou tramesa el mateix dia.

Antecedents

Consultades les fonts al meu abast, he aplegat les següents referències heràldico-sigil·logràfiques de la vila de Copons:

A.- Almenys entre 1810-1827, l'Ajuntament usava segells ovalats amb el senyal d'una copa i un gos al damunt (Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona: *Col·lecció Sigil·logràfica Catalana i Col·lecció de Sobres amb Segells Municipals de Catalunya*).

B.- Almenys a la segona meitat del segle XIX, l'Ajuntament emprà una transformació de l'escut estatal: en lloc del castell de Castella, del primer quarter, hi havia els tres copons del llinatge dels Copons, en lloc del lleó del segon i tercer quarters, hi havia el senyal dels Quatre Pals de Catalunya, i en lloc del castell de Castella del quart quarter, hi havia el lleó de Lleó; a la punta van deixar la magrana de Granada i l'escussó dels Borbó el van deixar igual. Per timbre una corona de duc (Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona: *Col·lecció Sigil·logràfica Catalana; Archivo Histórico Nacional*, de Madrid, *Sección de Sigilografía*).

C.- També a la segona meitat del segle XIX, l'Ajuntament va emprar una altra transformació del mateix escut. També escut ovalat i corona de duc, com l'anterior, però, van suprimir la magrana de Granada i van substituir les flors de lis dels Borbó per un copó (Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona: *Col·lecció Sigil·logràfica Catalana i Col·lecció de Sobres amb Segells Municipals de Catalunya; Diccionario Salvat de la llengua Catalana*).

D.- També a finals del segle XIX i fins al 1931, l'Ajuntament emprà un segell ovalat amb una altra transformació de l'escut de l'Estat: timbrat amb corona reial; als quarters primer i quart, el lleó de Lleó, i als quarters segon i tercer, el senyal dels Quatre Pals (Francesc Carreras i Candi: *Geografia general de Catalunya*).

E.- Sembla que entre 1931-1938, l'Ajuntament usà un segell amb un escut, del tipus francès, amb el senyal dels Quatre Pals, timbrat amb la corona de l'escut estatal de la República, i l'Alcaldia un segell rodó amb l'escut caironat de Catalunya (Arxiu Municipal de Copons).

F.- Sembla que, des del 1939, l'Ajuntament emprà un escut de tipus francès quarterat: 1r, d'atzur, un antemural de pedra (sic!), maçonat de sable (que significa -segons sembla- el domini feudal dels Copons); 2n, de gules, tres copons d'or gringolats de sinople malordenats; 3r, d'or, quatre pals de gules; 4t. requarterat en sautor: 1, de gules, tres pals -mal representats- d'or, que hom diu que són les armes dels Rocaberti (!), 2, d'or, tres pinyes malordenades de sinople, dels Pinós, 3, d'or, tres roses malordenades de gules tijades de sinople, que hom diu que són dels Rosselló (!), i 4, de gules, tres rocs malordenats d'atzur, que pretenen ésser -sense ésser-ho- les armes dels Rocaberti; la bordura general d'argent amb una creu de sable al centre del cap que, segons hom diu, és el premi atorgat al senyor de Copons a la batalla de Waterloo (!), entre les xifres MCMXXXIX (data del restabliment de l'escut històric de la vila (!)).

Consideracions generals

En relació als escuts municipals, la legislació vigent (Decret 139/2007 de 26 de juny) i la normativa heràldica disposen, entre altres coses:

1.- Els elements de l'escut han de fonamentar-se en fets històrics o accidents geogràfics, en característiques pròpies i distintives de l'ens local, o en el seu nom.

2.- Les característiques pròpies i distintives de cada ens local han de reunir algun d'aquests tres requisits: originalitat, exclusivitat, o magnitud, per tal que puguin figurar dins l'escut, principalment als escuts comarcals, que hauran d'ésser molt definitòries.

3.- En principi, i sempre que sigui correcte, un escut o senyal primitiu, tindrà preferència sobre el més modern.

4.- Només poden incorporar el senyal dels Quatre Pals a l'escut propi aquells municipis que hi tenen dret històric, o sigui, pel fet

d'haver-lo obtingut per concessió reial, o pel fet d'haver estat ciutat o vila amb vot a Corts pel Braç Reial o Popular, o per haver estat, almenys des del segle XVI, ininterrompudament, sota la jurisdicció reial.

5.- Essent els escuts comarcals una novetat a Catalunya, no hi ha cap raó històrica perquè hi figuri l'antic senyal reial -ara nacional- dels Quatre Pals. D'altra banda, els esmalts de Catalunya ja figuren, com és dit a la Consideració 18, a la bordura. I seria il·lògic que a unes comarques hi figurés i a d'altres no, puix que totes són catalanes i pertanyen a Catalunya.

6.- L'escut ha d'ésser el més senzill i simple possible; només amb les figures que siguin imprescindibles (una peça o una figura és millor que dues; també és acceptable una peça i una figura), evitant, principalment als escuts comarcals, les particions.

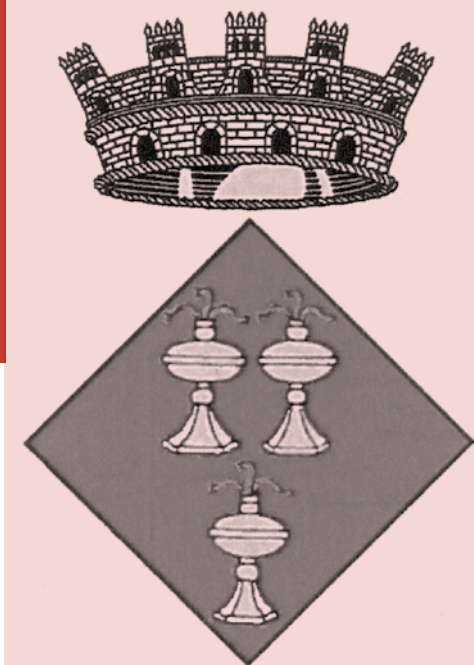
7.- Les particions dins un escut cívic només podran ésser emprades en aquells municipis amb denominació composta de noms d'antics termes municipals que li hagin estat agregats, o per assenyalar una antiga jurisdicció (reial, baronial, eclesiàstica, cívica, o corporativa) sobre la localitat, si aquesta venia fent-ne un ús heràldic o sigil·logràfic.

8.- El senyal municipal ocuparà el lloc preferent a l'escut, respecte d'altres senyals que hi puguin figurar, inclòs el reial dels Quatre Pals, a excepció feta del cas en què aquest li hagués estat expressament concedit que, aleshores, serà blasonat en un cap de concessió. El senyal principal -que generalment és el propi del municipi- tindrà un volum més gran que els altres senyals.

9.- Cal respectar la llei dels esmalts, que prohibeix emprar metall sobre metall i color sobre color, tenint en compte, però, que els folres, alguns esmalts, els sembrats, i algunes peces ressaltades són neutres.

10.- Els esmalts, quan no són acolorits, es representen gràficament per un sistema internacional, establert el 1638, a base de punts i de ratlles en diferents direccions: l'or, per un puntejat molt espès; l'argent, per l'absència de traços; el gules, per un ratllat molt fi vertical; l'atzur, per un ratllat molt fi horitzontal; el sinople, per un ratllat molt fi diagonal que va del cantó dretre del cap al sinistre de la punta; el sable, per un quadrículat molt fi; el porpra, per un ratllat molt fi diagonal que va del cantó sinistre del cap al dretre de la punta; i l'ataronjat, per un ratllat molt fi horitzontal simultaniejat amb un altre de diagonal que va del cantó sinistre del cap al dretre de la punta.

11.- Les tonalitats cromàtiques dels esmalts

heràldics, d'acord amb el sistema internacional de colors *Pantone by Letraset*, són les següents: or: 871 U; groc: *Process Yellow* U; argent: 877 U; blanc: blanc; gules: *Super Warm Red* U; atzur: 298 U; sinople: 375 U; sable: *Extra Black* U; porpra: 245 U; ataronjat: 123 U. L'or i l'argent es representen en els escuts pel daurat o el groc, i per l'argentat o el blanc, respectivament, sense que puguin ésser usats en un mateix escut el daurat i el groc, per representar l'or; o l'argentat i el blanc, per representar l'argent. A més, cal tenir en compte que si en un escut s'empra el daurat per representar l'or, cal usar l'argentat per representar l'argent, si es que n'hi ha, de la mateixa manera que si s'empra el groc per representar l'or, cal també usar el blanc per representar l'argent, si n'hi ha.

12.- Els mobles o càrregues s'han de representar sempre d'acord amb la normativa heràldica; mai al natural, tant pel que fa al dibuix -que ha d'ésser lineal, pla, estilitzat i sense perspectives ni ombres-, com pel que fa a l'acoloriment; i han d'ocupar el màxim d'espai dins el camper, sense tocar-ne les vores ni tocar-se entre ells (a excepció dels casos permesos pel blasonament, com, per exemple: ressaltat, somat, sostingut).

13.- Els mobles o càrregues no s'han de representar -llevat de casos molt excepcionals- terrassats.

14.- Les figures heràldiques sempre tenen un significat simbòlic i, per això, hi ha, principalment en les que representen edificis reals (castell, torre, palau, domus, etc), uns models estàndard que, en cada cas, representen simbòlicament l'original.

15.- Tret de casos excepcionals, que confirmen la regla, mai no es representaran, dins el camper, figures humanes senceres, ni paraules, lletres o números. Per aquesta raó les imatges de sants i santes, generalment procedents dels segells parroquials, seran substituïts per llurs atributs o símbols.

16.- Els senyals parlants i al·lusius en un escut cívica, gairebé sempre i a tota Europa, fan referència a una etimologia popular, no a una de científica.

17.- La posició ordinària i correcta de les

figures dins un camper és que mirin a la dreta o s'hi dirigeixin. L'excepció ha d'ésser molt justificada.

18.- La forma pròpia dels escuts cívics a Catalunya és la caironada.

19.- El timbre indica la categoria del municipi i aquesta és la seva funció: si es tracta d'un poble, d'una vila o d'una ciutat; o d'un municipi que havia estat centre o capital d'una baronia, d'un vescomtat, d'un comtat, d'un marquesat, d'un ducat, d'un principat, o d'un regne. Les baronies eclesiàstiques es distingeixen per portar un bàcul acoblat en pal darrera l'escut. Per tant, l'escut sempre ha d'anar timbrat per la corona corresponent.

20.- Les Entitats Municipals Descentralitzades es distingeixen dels municipis pel fet de no portar timbre.

21.- La brisura que distingeix -juntament amb el timbre- un escut comarcal d'un de municipal és la bordura componada amb els esmalts de Catalunya: or i gules (8 punts d'or i 8 de gules).

22.- El timbre (corona) no s'ha d'encasquetar a l'escut.

23.- Les corones sempre són, bàsicament, d'or.

24.- L'acompanyament, o ornaments externs d'un escut (cartutxos, branques o palmes, sostenidors, etc.) no seran blasonats en la Resolució d'oficialització.

L'ens local és lliure d'emprar els que vulgui, puix que no afecten el blasonament de l'escut.

25.- El segell d'un ens local portarà sempre incorporat el seu escut.

26.- En un mateix país no hi pot haver dos escuts cívics iguals.

27.- Cal tenir en compte que l'Heràldica, a més d'ésser una ciència, és també un art. Això vol dir que les càrregues de l'escut, mentre compleixin els requisits heràldics, són de lliure interpretació dels artistes. El que s'aprova i el que s'oficialitza és el blasonament (descripció), no un dibuix concret. Aquest dibuix, mentre se cenneixi al blasonament (o descripció), pot anar variant en el decurs dels anys.

28.- En la documentació de tràmit administratiu menor, mobiliari urbà, i elements o objectes més informals, menys solemnes, sumptuosos o protocol·laris, els ens locals poden fer servir representacions de l'escut amb un disseny més simplificat, estilitzat o esquemàtic sense, però, desvirtuar-lo.

29.- El projecte, memòria o informe d'un escut cívica, per tal d'ésser reglamentari, ha d'ésser elaborat per un titular superior especialitzat en heràldica o per una institució competent en la matèria.

30.- Els municipis que no tinguin escut oficialitzat la llei els autoritza a emprar l'escut estatal o el distintiu de la Generalitat, i quan aquesta denegui la inscripció d'un escut al Registre de Símbols, l'Ens local només podrà fer ús del de la Generalitat, com diu la Sentència de 26.7.2002 del TSJC.

31.- L'ús de l'escut cívica és propi i exclusiu de l'ens local corresponent. Tanmateix, l'ens pot concedir autorització per usar-lo a entitats particulars en dos casos: com a distinció d'honor, atorgada per mèrits, i amb l'obligació de fer-la constar, o mitjançant l'abonament d'una taxa que beneficiï econòmicament l'ens.

Consideracions particulars

A.- És evident que l'únic senyal tradicional, propi, característic, escollit pels habitants del municipi i que ha perdurat des dels inicis que coneixem, és el copó, senyal parlant i, alhora jurisdiccional, puix que són les armes del gran llinatge feudal dels Copons, que precisament, prengueren aquest nom com a cognom per la possessió del castell de Copons al voltant del qual es formà la població. Penso que cal mantenir-lo, sempre que es representi correctament i com a únic senyal, com han fet els altres municipis que han estat la seu de grans llinatges de Catalunya (Montcada, Centelles, Cruïlles, Cervelló, Foixà, Santa Pau, etc).

B.- Tots els altres senyals i particions no tenen cap raó de ser a l'escut, a més d'estar en contra del principi reglamentari de la simplicitat i la senzillesa i ésser, originàriament, una còpia de l'escut de l'Estat espanyol.

C.- La batalla de Waterloo, tingué lloc el 1815 i el senyor jurisdiccional de Copons aleshores era el rei Ferran VII que, evidentment, no hi va ser. D'altra banda, és impossible que "l'escut històric" que es va restablir, com hom diu, l'any 1939, ja fos usat als segles XIV o XV. És totalment inversemblant.

Proposta

Per tot això, i tenint en compte les consideracions generals i particulars més amunt esmentades, i com a suggerència, crec que l'escut de la vila de Copons hauria d'ésser organitzat i blasonat de la manera següent:

Armes

Escut caironat: de gules, tres copons d'or gringolats de sinople. Per timbre una corona de vila.

Barcelona, 16 de març de 2016. *

Records del senyor Manuel Vidal Pujol, negociant

Assumpta Muset Pons, Dra. en Història Moderna

Aquell matí, el senyor Manuel Vidal Pujol es va asseure, com de costum, davant d'una tauleta de la sala, al costat del balcó. Un dels néts se li apropà i li demanà que li expliqués com era el poble quan ell era petit i com havia estat la seva vida. El padrí, sempre tan autoritari i orgullós, li va acariciar els cabells i va iniciar el relat amb veu afectuosa:

“Vine aquí menut. Ja ho saps oi, que jo no el vaig conèixer mai, el padrí de casa? Es va morir l'any 1711, poc després de néixer jo. El meu pare era sastre i es passava el dia assegut tallant i cosint i encara tenia temps per anar al defora a llaurar, sembrar, segar i batre. Després duia el gra al molí de la vila a moldre'l. La mare pastava la farina i la duia al forn perquè la coguessin, tal com fa la minyona. Jo ajudava el pare a enfilat agulles i a passar bastes, però a mi aquesta feina no m'agradava gens, i tampoc volia ser pagès. Jo volia marxar i conèixer món, però de moment no deia res perquè la mare no en volia ni sentir parlar, ja que considerava que era una vida dura i arriscada.

En aquella època el poble era molt petit. Hi havia poques cases i algunes, encara, estaven ensorrades. Pensa que molts dels edificis que hi ha ara, abans eren horts i camps, o, fins i tot, solars buits, com a dalt el castell. La majoria dels homes eren pagesos, tot i que alguns com el teu besavi també tenien un ofici i, d'altres, traguaven amb animals i carros amunt i avall tot el dia, fins i tot els diumenges. Això feia enfadar molt el rector i el bisbe, que els amenaçaven de no deixar-los entrar mai més a l'església. Però ells no els feien cas i continuaven treballant. A mi, en canvi, em feien delir, quan els veia marxar de bon matí i tornar al capvespre. Però encara m'agradaven més els negociants, que passaven llargues temporades fora de casa: a Castella, a Andalusia, a l'Aragó... Allà veien coses noves, tractaven amb gent desconeguda i quan tornaven explicaven aventures inoblidables de bandolers que els assaltaven, d'animals que els atacaven i de com es defensaven amb les armes que portaven, perquè n'hi havia que tenien permís del rei per a anar armats.

“Així és que tan aviat com vaig poder me'n vaig anar. Als pares no els venia gaire de gust, però com que vaig marxar amb els de cal Jover, aviat s'hi van avenir. A més van

veure que això tenia futur. Els negociants de Copons començaven a fer diners i molts joves s'hi apuntaven. Així és que ja em tens amb catorze o quinze anys de camí cap a Valladolid, on els Jover hi tenien els negocis. Amb ells vaig anar per tots els mercats i fires que es feien a Castella la Vella, i també als Reales Sitios. Quan no hi havia mercat anàvem a vendre per les cases. Trucàvem a la portes i ensenyàvem a les mestresses les puntes, les cintes i els gèneres que ens enviaven des de Catalunya. Al principi se'n malfiaven perquè no ens coneixien, però això aviat va canviar i ens esperaven amb neguit. Ens feien treure les menuderies que dúiem, se les miraven i remiraven, les tocaven, se les emprovaven, regatejaven tant com podien i, finalment, compraven alguna cosa: uns quants pams de cinta, unes lligacames, un mocador per al cap.

Com que les coses anaven bé i era espavilat, tan aviat com vaig poder vaig formar la meua companyia. Vaig buscar socis entre els parents i veïns, com feien tots els de Copons, que només ens associàvem entre nosaltres. Els que teníem diners n'aportàvem i els que no en tenien hi posaven la feina. Les primeres companyies eren petites i sense gaire capital. Però teníem ganes de treballar i tot el dia anàvem d'un cantó a un altre buscant compradors i venent. Cap a 1760, quan ja tenia experiència i diners suficients, vaig decidir ajuntar-me amb el meu nebot Joan, el fill del meu germà, que era jove però espavilat i, a més era l'hereu del seu pare. Nosaltres hi vàrem posar el capital i els seus germans el Po i el Sisquet, la feina. Més endavant, també ens van ajudar els meus fills grans i alguns nebots. Ara sí que anaven bé les coses. Teníem una botiga gran i ben proveïda a Valladolid, trafiquejàvem amb la roja, un tint molt buscat pels fabricants catalans, deixàvem diners, compràvem terres i ens vàrem fer rics. Veuràs, treballàvem molt i gastàvem poc, ja que no podíem fer gaires “boatos” (ostentacions), sinó els nostres clients s'haurien malfiat de nosaltres. A la gent els agradaven els gèneres que dúiem i la manera com la tractàvem. Però jo enyorava Copons i quan podia tornava a casa. Quan el teu oncle en Pere, el meu hereu, es va fer càrrec dels negocis, vaig decidir passar algunes temporades aquí, però aleshores ja era gran. Cada vegada que venia ho trobava tot canviat. La vila creixia i la gent també. Primer, van ser les cases que alguns negociants, com els Basi o en Joan Soler, es van fer construir a la plana de la Rectoria. Eren edificis grans, amb les portalades i els finestrals de pedra picada, amb ràfecs a les teulades, amb planta baixa,

dos pisos i golfes. Aquest lloc m'agradava i, a més, estava de moda. Tothom se'n volia anar a viure a prop de l'església, que també era nova de trinca; la vàrem estrenar cap a 1754, ja que la vella amenaçava ruïna i va haver de ser enderrocada. El capellà, mossèn Francesc Felip, es volia fer una altra residència i necessitava diners, així és que jo em vaig avenir a comprar-li un tros de la rectoria vella i m'hi vaig fer fer aquesta casa, amb balcons i finestres ben grans, perquè hi entrés el sol. De mica en mica també es van anar urbanitzant i construint altres indrets, com els horts del davant del carrer Major, el Sòl Carrer, el Cap de vila, les terres del Castell i aquests casals d'aquí al davant. La vila vivia en un neguit permanent. A tot arreu hi havia mestres de cases que alçaven parets, fusters que col·locaven finestres, picapedrers que tallaven pedres, carros que portaven sorra i calç d'un lloc a un altre, minyones que anaven amunt i avall, jornalers que marxaven amb els arpiots a l'esquena, dones que treien aigua del pou... Però no només els carrers i les cases eren una novetat per a mi. També la gent m'era estranya. No coneixia gairebé ningú, ja que la majoria de criats, pagesos, paletes i menestrals eren forasters, mentre que els que jo havia conegut, o havien mort o havien crescut. Fins i tot les meves filles eren unes estranyes per a mi.

Ah! d'això encara no n'havíem parlat, oi? Ja ho saps, però, que em vaig casar tres vegades. La primera, la mare em va dir “t'he trobat una noia que ens convé. És honesta, treballadora, et donarà molts fills i t'anirà bé per als teus negocis”. I m'hi vaig casar, però es va morir de part, i la criatura també. No la vaig conèixer mai. Dos anys més tard em vaig tornar a casar, ara amb una noia de cal Carbonell, que eren gent rica, molt ficada en el comerç i ben connectada, però també es va morir. Aleshores me la vaig buscar jo. Vaig triar la teva àvia: una filla d'una bona família de Calaf, jove i massissa, que em va donar sis fills. Alguns es van morir sense que jo els conegués mai. Només van viure les dues tietes i el teu pare. Sort que encara en tenia uns altres quatre de les dues primeres dones.

Ara, ja ho veus, m'he fet vell i ja no puc ni sortir de casa. Em sembla que aviat deixaré aquest món. Estic cansat de tant treballar, d'anar d'un lloc a un altre, de manar, de fer comptes i de cavil·lar. Mira, d'aquí una estona vindrà el notari i faré testament. Ja saps que sóc molt creient i per això vull que m'enterrin a la tomba que tenim a dins de l'església, al davant de la capella del Sant Crist, que les meves bones lliures em va costar; i que l'enterrament i els

aniversaris siguin fastuosos, que tothom en parli i ho recordi. Per això també deixaré escrit que cada any em facin un novenari durant la Quaresma, una missa cantada el Divendres Sant, que em cantin els Goigs de la Mare de Déu el Diumenge de Rams i que ho anunciïn amb repics de campana". *

PREGÓ FESTA MAJOR per Assumpta Muset

Ma. Gràcia Carreras Verdaguer

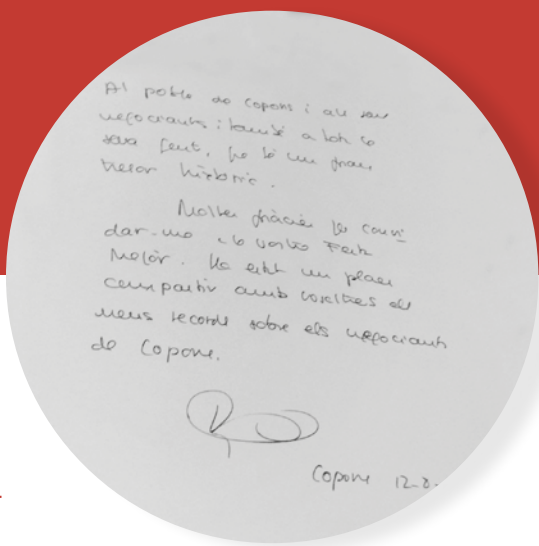
Aquest relat fou escrit per la Dra. Assumpta Muset Pons al desembre del 2006, pensant en el fil conductor d'un audiovisual que formés part del projecte museogràfic d'un Centre d'Interpretació dels Negociants de Copons. A l'audiovisual s'hi haurien vist escenes d'una representació teatral on un home gran (d'uns vuitanta anys), Manuel Vidal Pujol, explica la seva vida al nét (de cinc anys), combinades amb altres imatges dels carrers i cases de Copons, d'acord amb la narració. La Dra. Muset va venir a Copons el divendres 12 d'agost de 2016 per fer el Pregó de la Festa Major i una passejada guiada pel poble, conduint-nos pels carrers, les cases, la història i les vides dels negociants coponencs del segle XVIII. Un cop acabada la visita va signar al Llibre d'Honor de l'Ajuntament i va tenir l'amabilitat de cedir-nos aquest relat per publicar al Camí Ral.

Aquest any dintre dels actes de la Festa Major, el divendres dia 12 d'agost a les 7 de la tarda es va fer un pregó peculiar a la Plaça Ramon Godó:

Assumpta Muset, doctora en Història Moderna, especialitat s.XVI, s.XVII i s.XVIII, professora d'Història econòmica mundials, màster en Gestions institucionals internacionals de Catalunya. Va venir per primera vegada a Copons, l'any 1997, per presentar-nos el llibre premi Dr. Mercader de recerca 1994, coneguda per molts dels coponencs, va col·laborar en llibres publicats per l'Ajuntament: TRAGINERS I NEGOCIANTS DE COPONS (s.XVIII), l'any 2004 i CARRERS I CASES DE COPONS. EL CREIXEMENT URBANÍSTIC del s.XVIII, l'any 2006.

L'Assumpta ens va fer una introducció sobre els negociants de Copons del s.XVIII i que van viure una transformació important, que van passar de ser un poble agrícola a iniciar una nova activitat de comerç ambulant, comerciants que amb la venda de les mercaderies van poder edificar grans cases que avui encara conservem.

Després del pregó es va fer una visita guiada amb un recorregut pel poble fent èmfasi a les principals cases, seguit d'un gran número de persones molt interessades per la seva xerrada. Per finalitzar la visita a Copons l'Assumpta Muset va signar al llibre de signatures de l'Ajuntament. *

ELISEDA MERCADAL SEGURA

Les abelles (primera part)

Montserrat Galí Segués

Larves

Tornem a la masia de mitjans del segle passat a viure un nou aprenentatge d'en Roc. És diumenge, a l'inici de primavera, i a la masia estan a punt de seure a taula per dinar quan arriba en Roc esbufegant.

—Què et passa Roc? Per què no has vingut a missa? — pregunta l'avi. La mare afegeix: —El senyor Rector et tibarà de les orelles! —Perdoneu, se m'ha fet tard! —Quina excusa ens explicaràs ara? —diu el pare amb cara seriosa. —És que he anat a cal Fonollet. Resulta que han fet un tracte amb un senyor de Barcelona, que és apicultor, li deixen posar ruscs d'abelles al marge del bosc de dalt a canvi de mel per tot l'any. Els dies que el senyor Redó, l'apicultor, puja a revisar els ruscs amb el Jaume hi anem i, tapats amb una saca esclarissada, observem tot el que fa. —Apicultor? Què vol dir apicultor? —diu l'àvia fent un gest perquè tots s'asseguin a taula. —És una persona que fa criar les abelles, en recull la mel i en sap un munt de la seva vida i comportament. Encara que el millor de tot són els ruscs que té. En ells es pot veure tot! —Què vols dir que es pot veure tot? —pregunta l'avi. —Que no són com l'arna que tenim nosaltres, feta de canyes i fang i tota tapada. Per treure la mel nosaltres fem malbé mig eixam. No! Els ruscs d'ara són una capsa que s'obre i a dins hi ha uns quadres plens de bresques que es poden treure sense fer mal a les abelles. Pots veure a la reina, els

abellots, les abelles obreres, les cries en tot el procés: ous, larves (durant una setmana les abelles mainaderes les alimenten i després tanquen la cel·la), pupes, també anomenades crisàlides o polls (són les larves tancades dins les cel·les, lloc on es van transformant i surten, al cap d'una setmana, convertides en abelles). Tot, es veu tot... Així sense fer danys es poden estudiar molt bé. El que us dic, he pensat que nosaltres hem de tenir ruscs com aquests. —Bé, però això val diners. Amb unes quantes canyes i fang jo puc fer unes bones arnes —diu l'avi. —Si avi, però és molt millor un rusc dels moderns. Us ho explico: Quan treus la mel no fas malbé les abelles, no aixafes els nius, ni aixafes cries, ni fas malbé la cera, les abelles la poden aprofitar, i com que no han de gastar temps en fabricar cera nova, es poden dedicar a fer més mel. Són molt productius. —Quin tip de mel que ens podríem fer! —diu engrescat en Miquel. —Caram potser si que són interessants aquests nous ruscs —opina el pare —D'acord —diu l'avi xarrupant l'última cullerada d'escudella. M'agradaria poder veure'ls! —Ja ho diré a en Jaume. Si els sembla bé, quan torni el senyor Redó, podem anar a veure-ho. —Pregunteu bé quan valen —torna a insistir el pare. I l'àvia que és molt llaunera afegeix: —Nosaltres dues, referint-se a ella i la mare també podem col·laborar una mica en la compra. Tenim un raconet, de la venda de conills i els ous, que podríem ... —Si, són diners per a la compra del segó, però per la mel val la pena. La mel té moltes qualitats i és boníssima —destaca la mare. —Diumenge, si puc anar a veure-ho, sortirem de dubtes —conclou l'avi. Tot el dinar va se parlar d'abelles, mel, bresques...

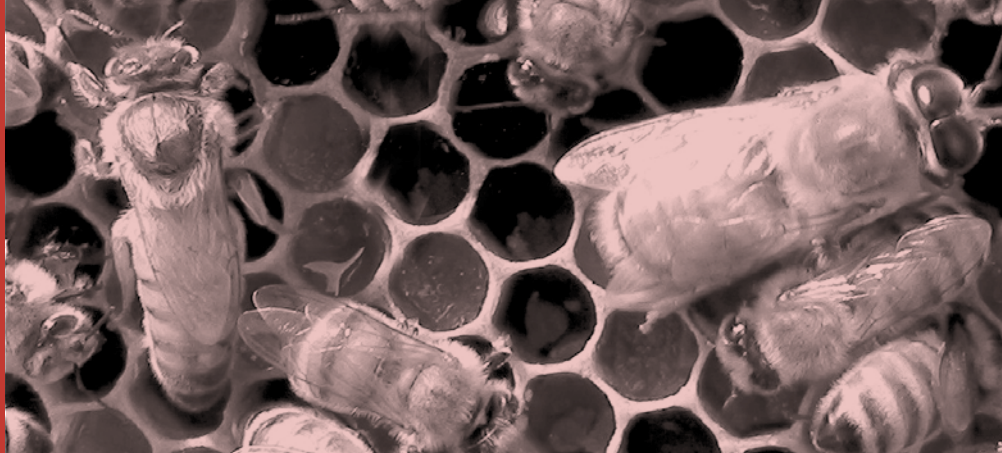
—Els de can Fonollet i el senyor Redó estan d'acord amb la visita, el diumenge vinent ens esperen —digué molt engrescat en Roc quan tingué la resposta de la visita als ruscs. El diumenge davant dels ruscs en Roc ho pregunta tot. L'avi queda engrescat, tant o més que el Roc, i s'interessa pel preu d'un rusc i del material necessari per poder tirar-lo endavant. Caram, un rusc costa una picosada! El senyor Redó, que veu el Roc tan engrescat, els suggereix que, per començar a aprendre el maneig del rusc, poden comprar-ne un de segona mà. De mica en mica ja aniran ampliant. Els diu que ell en té un d'usat. Els caldrà comprar els quadres. Els explica que com que al principi l'eixam serà petit, i en una sola capsa hi cabran cries i magatzem de mel. Amb poc esforç poden tenir un rusc modern. L'avi dona les gràcies per les facilitats que els dona el senyor Redó a observar el rusc i per la possibilitat de comprar-ne un d'usat i el senyor Redó contesta: —És que en Roc demostra tant amor per les abelles que fora un crim no dar-vos un cop de mà. Aquell va ser un altre dinar de diumenge parlant d'abelles. Entre tots van reunir els diners per tot el necessari : el rusc, els quadres, filferro per muntar en els quadres la cera estampada, cera estampada, raspall suau per retirar les abelles de les bresques sense fer-les malbé, brescador, fumador, etc. —Per què serveix la cera estampada? —pregunta en Miquel —És per col·locar-la al centre del quadre. D'aquesta manera les abelles construeixen les cel·les totes iguals, perfectes. Així els quadres poden entrar i sortir del rusc sense malmetre la bresca ni les abelles. —I això del fumador què és? —demana l'àvia. —És un bidonet que té una manxa incorporada. Dins del bidó es fa cremar alguna cosa

Brescador

Raspall

Reina

Obrera

Abellot

que faci força fum. Aquest fum surt per una petita xemeneia. Abans d'obrir el rusc es tira força fum a la piquera (entrada de les abelles), i un cop obert també per dins. El fum atordeix una mica les abelles i, així es pot treballar amb més tranquil·litat —explica en Roc. —I el brescador? —diu el Miquel —Les abelles solden els quadres amb cera i el brescador serveix per separar-los i per ajudar a alçar-los.

—El raspall no ens el podem estalviar? Feu servir el raspall que ja tenim —diu la mare.

—El de netejar espardenyots? No dona no, aquest ha de ser un raspall prim i de pèls molt llargs i fins. A les abelles se les desplaça molt suaument —puntualitza l'avi.

—Els quadres quin gruix tenen? —pregunta el pare.

—La mida justa perquè les abelles facin una bresca a cada banda i els quedi lloc perquè elles puguin passar amunt i avall entre els quadres. Miquel, si veiessis com es mouen, com treballen. Cadascuna a la seva feina! —explica en Roc.

—Que no fan totes el mateix?

—No, que va! La reina que és més llarga i té les ales petites, està sempre dins el rusc i un cop a la vida surt per fer el vol nupcial voltada de tots els abellots. Al quedar fecundada guarda tot el semen i es posa a pondre ous, uns mil ous cada dia, durant 4 o 5 anys. És molt ordenada i en posa un a cada cel·la. S'alimenta de gelea reial i per això pot fer tants ous. Comanda tot el rusc perquè té una glàndula que desprèn una olor que és la que dona ordres a les obreres que així saben tot el que han de fer. Quan nota que el rusc ha crescut molt, amb moltes abelles, fa fabricar nius per noves reines. Aquests nius són més llargs, amb forma de cacauet, i les larves de reina són alimentades també amb gelea. Quan està tot preparat ella marxa del rusc, amb una part de la colònia, a formar un nou eixam.

Tota la família escolta embadalida en veure quantes coses ha après en Roc en pocs dies. En Roc està tan engrescat que ni menja, no para de parlar:

—Els abellots són mes grassonets i més grans que les abelles obreres. Serveixen per fecundar a la reina. Un cop han fecundat a la reina moren. Mentre esperen no fan res. Les obreres els han d'alimentar si no moririen de gana.

—Quins ganduls! Segueix, segueix —insta el Miquel.

—Les abelles obreres estan molt especialitzades. Quan acaben de néixer estan uns deu dies fent la neteja del niu i fan de mai-

naderes: alimenten les larves (tres dies amb gelea reial i després amb nèctar i pol·len o mel diluïda). Després fan de paletes: construeixen les cel·les amb la cera que els surt d'una glàndula que tenen al cos. Després estan quatre dies emmagatzemant el pol·len i el nèctar. Quan tenen vint dies ja surten a recol·lectar nèctar i pol·len i fabriquen la mel. Així segueixen fins al final de la seva vida. A la primavera viuen unes quantes setmanes i a la tardor viuen uns quants mesos, ja que hivernen dins del rusc.

—Quantes abelles hi ha en un rusc? —pregunta l'àvia.

—Si és un bon rusc pot tenir entre 40.000 i 80.000 abelles —contesta en Roc. I en Miquel ràpidament diu

—Mosca, si et piquen totes no ho expliques!!!

Després de dinar fan una becaina asseguts a la cuina. La mare sent soroll al pis de dalt, sobre la cuina, just a la seva habitació. Queda molt estranyada. Qui podia ser?. Ha entrat algú? Avisa al pare, agafen un bastó cadascú i pugen escales amunt, poc a poc, sense fer soroll. Obren la porta...

—Què hi fas aquí Roc, remenant la calaixera? —exclama el pare estranyat.

—Ai quin ensurt!! —diu el Roc girant-se de cop —Res, res.. com que tothom feia una becaina jo he vingut a mirar si la mare tenia alguna mantellina vella.

—I per què vols una mantellina vella? —pregunta la mare confosa.

—Perquè us vull demanar que em cosiu una mantellina en aquest barret. Veieu així —en Roc posa la mantellina al voltant de l'ala del barret que du a la mà, fent una cortina a tot el volt —Em servirà de màscara per poder tapar-me la cara quan vagi a cuidar les abelles.

—D'acord, però amb aquesta mantellina no, que és nova. Ja en buscarem una de vella —contesta la mare.

—A l'avi també haurem de fer-li un barret-mantellina —afegeix en Roc.

—Caram, potser sí que tindrem mel, però de moment ens costarà ben cara! —exclama la mare.

I arriba el diumenge en què el senyor Redó porta el rusc. Amb el carro van a buscar-lo a cal Fonollet. El senyor Redó dona les últimes recomanacions a l'avi i al Roc:

—Aquí teniu el rusc. Té la tapa coberta de zinc per evitar filtracions de la pluja. Roc,

neteja l'interior, ben raspallat amb un raspall fort però sense cap producte. Per fora el pots repintar una mica amb pintura o oli. La part de dins la cuiden les abelles. Col·loca el rusc en un lloc assolellat i sobre unes lloses gruixudes per evitar la humitat. Prepara bé tot el material abans de buscar l'eixam.

—Senyor Redó el que no se fer és posar la cera premsada als quadres —demana en Roc.

—Has de passar el filferro fent ziga-zaga pel quadre, així. Mira d'escalfar el filferro per tal que la cera estampada s'hi agafi una mica. Les abelles ja el lligaran del tot amb cera.

—Moltes gràcies senyor Redó, m'ha ensenyat moltíssimes coses —digué el Roc agraït —Amb molt gust Roc. Espero que siguis un gran apicultor. És difícil trobar jovent com tu amb tant interès per les abelles.

Amb l'avi no tarden gaires dies en preparar tot el necessari i en Roc es posa a buscar un eixam. Com que comença una primavera amb molta flor està segur que aviat trobarà un eixam penjat d'un arbre. *

Arna de canya i fang

Natació i aquagym

Teresa Múnera Pascual

La Castanyada

Quima Closa Múnera

Santa Cecília

Els alumnes de 3r: Benet Albareda, Àdan Castell, Quima Closa, Dima Munteanu i Armand Vila

Un estiu més, la piscina de Copons s'omple de mainada totes les tardes del mes de juliol per a participar als cursets de natació. Una vegada més l'encarregat de dirigir l'activitat és el Manel Espinagosa que amb el seu bon fer ensenya i fa gaudir a tots els cursetistes que distribuïts per edats i nivells van evolucionant diàriament en l'esport de la natació.

I després dels cursets... l'aquagym! Una vintena llarga de participants es reuneixen a la piscina per fer exercici en contacte directe a l'aigua: braços, cames, tronc, cap... tot treballa sense adonarse'n, i és que tres quarts d'hora passen volant!

L'últim dia, el divendres 29 de juliol ens vam acomiadar fent una demostració de totes les habilitats apreses durant les quatre setmanes que ha durat l'activitat. Seguidament es va preparar un berenar (coca, xocolata, suc i refrescs) i vam passar a l'entrega del regal, un àlbum amb fotografies de tota la trajectòria cursetista del Manel i uns quants complements per la seva altra passió: el món de la cuina.

Gràcies Manel per aquests anys tan fantàstics i fins aviat! ✨

El divendres 28 d'octubre els nens i nenes de l'Escola de Copons vam anar a Prats de Rei a fer la Castanyada amb tots els alumnes de la ZER. Després d'esmorzar vam anar al concert de la Damaris Gelabert. A continuació, els de 3r, 4t, 5è i 6è vam fer una caminada pels voltants del poble per agafar gana per dinar. Mentrestant els nens i nenes d'infantil i 1r i 2n es van quedar a l'escola fent jocs. Llavors vam dinar i vam menjar castanyes que ens van donar els castanyers i castanyeres de Prats. Després vam jugar plegats una estona més fins a l'hora de marxar.

Quan vam arribar a Copons, una castanyera ens esperava a la parada de l'autobús i ens va dir que havia perdut el cistell, el mocador... i ens va demanar si la volíem ajudar a buscar-ho. Ho vam trobar tot molt ràpid.

Mentrestant alguns pares i mares torraven castanyes i preparaven pa amb xocolata per berenar. Després de berenar els nens i nenes de l'escola vam anar a vendre pels carrers del poble paperines de castanyes acabades de torrar.

Ens ho vam passar pipa i vam vendre totes les castanyes! ✨

El dimarts 22 de novembre, tots els alumnes de l'escola de Copons van fer un concert de Santa Cecília, a la Sala Polivalent del poble. Van tocar instruments i també van cantar. Hi havia tres acordionistes que eren l'Armand, el Jordi i el Roger; una violinista, que era l'Aran; una guitarra, que era l'Arnau B i també una clarinetista, que era la Quima. A més a més, dos pianistes, l'Anna i el Biel; un trompetista, el Pau O i un cantant, l'Arau. Alguns alumnes van tocar amb els seus pares i alguns sols.

A més, els petits van cantar una cançó que es diu "És l'hora de fer música", els mitjans van cantar "Tu" i els grans van tocar un "Xip". Els familiars dels alumnes van venir de públic i els va agradar molt tot.

Finalment el Jordi Closa, el Roger Planell i l'Ares Espinós van tocar uns quants balls. Tothom s'ho va passar molt bé! ✨

ESCOLA DE COPONS

Espai Jove

Punt Jove: L'espai pels joves

Alexandra Torralba Prat

Festa Major 2016. Munta't la Festa!

Després de l'èxit de participació al Munta't la Festa 2015, aquest any hem tornat a realitzar el projecte Munta't la Festa amb sessions participatives per a la creació del programa de Festa Major, on la participació juvenil en l'organització ha estat molt notable. Els joves han treballat en diferents actes i n'han estat els promotors, tals com la Nit Jove, amb les actuacions del grup JoKB i Dj Virgi, la popular Gimcana Jove, el segon 3X3 de Bàsquet i els Jocs per a la canalla, entre d'altres.

Moltes gràcies a tots els veïns i veïnes que heu fet possible la Festa Major de Copons 2016!

Munta't la Festa, també per Sant Sebastià!

Arriba la segona edició del Munta't la Festa per Sant Sebastià. El passat divendres 25 de novembre es va realitzar la primera sessió participativa amb l'objectiu d'elaborar entre els veïns i veïnes de Copons el que serà el programa de la Festa major de Sant Sebastià 2017 i iniciar l'organització de les comissions d'actes. Agraïm la participació i l'esforç de tots els veïns i veïnes que hi estan col·laborant i animem a tots aquells que s'hi vulguin sumar! ✨

L'escola creix

Jordi Pons Vidal – mestre grup grans
Anna Rodríguez Forn – mestra grup mitjans
Núria Monclús Arnau – mestra grup petits

Com ja sabeu, el curs passat vam engegar un nou projecte educatiu a l'escola de Copons. Les idees presentades a la comunitat l'anterior juny (2015) es van anar convertint en una realitat, valorada molt positivament tant per part dels mestres com de les famílies i de l'Ajuntament. El projecte segueix en construcció i mica en mica l'anem consolidant, ara també amb la col·laboració directa de la nova mestra d'infantil amb qui comptàvem des del primer moment.

Enguany hem engegat amb 17 alumnes nous, que han vingut per la confiança que les famílies han dipositat a aquest nou projecte d'escola, la qual cosa ens anima molt a seguir endavant. Aquest creixement no hagués estat possible sense la col·laboració de l'Ajuntament que va cedir un nou espai provisional per a l'escola: el primer pis de la Sala Polivalent.

Paral·lelament, des del passat juliol, l'Ajuntament està liderant amb gran implicació el desenvolupament del projecte de construcció de l'escola nova, ubicada a l'antiga rectoria. Aquest nou edifici ens permetrà tornar a estar tots junts i tenir un espai adient per desenvolupar la vida escolar de manera agradable i confortable. Tota la comunitat educativa està molt il·lusionada per poder veure la nova escola en funcionament. ✱

ENTREVISTA ALS ALUMNES NOUS

Hem fet tres entrevistes a alumnes nous, un de cada grup:

Hola! Com et dius?
Hada Ruiz
A quin grup vas?
5è. La classe dels grans
T'agrada venir a aquesta escola?
Sí. Molt
Què hi has trobat que t'hagi sorprès positivament?
Que quasi tot ho fem amb projectes.

Hola! Com et dius?
Hola, sóc el Tet
A quin grup vas?
Jo sóc de 1r i vaig a la classe dels mitjans
T'agrada venir a aquesta escola?
Sí
Què hi has trobat que t'hagi sorprès positivament?
M'agrada molt que sortim al carrer a veure el poble, com per exemple a fer fotos a línies paral·leles i a mirar plantes.

Hola! Com et dius?
Arau
A quin grup vas?
A les xuxes, als petits
T'agrada venir a aquesta escola?
Sí
Què hi has trobat que t'hagi sorprès positivament?
A: Que he fet amics nous, els ordinadors i el pati.

La maleta viatgera

Biel Closa Múnera

Aquest curs hem començat a L'ESCOLA una activitat nova: LA MALETA VIATGERA!
És una activitat per animar a la lectura. L'hem començat per a la classe dels grans.
El Cesc va portar una maleta i a dintre cada nen hi ha posat un llibre que cadascú ha triat. També hi hem posat les recomanacions que hem fet dels nostres llibres.
Cada nen tindrà la maleta dues setmanes, llavors el nen s'haurà de llegir totes les recomanacions i la que cregui que l'interessa més o li agrada més, li servirà d'ajuda per escollir el llibre que llegirà.
Quan hagi acabat el llibre ha de fer la fitxa de lectura que també estarà dintre la maleta i haurà de completar-la. ✱

Festa Major de Sant Pere

Ricard Closa Martínez

Divendres 1 de juliol

Cau la tarda a Sant Pere, mandrosa després de la calor de tot el dia. Dins l'ermita encara se sent l'olor del terra humit, no fa gaire que s'ha escombrat a fons amb regadora per no fer pols i, si ens fixem en la cara del sant, hom hi podrà veure un lleu reflex de nerviosisme per la proximitat de la revetlla. Ja fa un any que l'espera. Divendres, concert! A poc a poc l'ermita es va omplint de veïns, amics habituals i d'altres de nouvinguts que acompanyen els músics i que comenten l'entorn agradable i adient i la bona acústica que solen regalar aquests edificis romànics que, a través dels segles, sembla que ens mirin amb indulgència. I per fi comencen a sonar els Doctor Jazz Friends, Grup de Dixieland, autèntica música originària de Nova Orleans o, com a ells els agrada anomenar-la, Jazz antic. El Jordi Gabarró, l'Albert Puig, el Ricard Morros i el Xavier Torras s'acoblen de seguida en un joc de notes festiu i divertit, on el banjo, el clarinet, el saxo i la percussió creen un ambient únic i que ens transporta en un tancar d'ulls a les ribes del Mississipí més distret i melodiós.

Després i com ja és costum, compartim unes copes de cava amb músics, veïns i amics fins que ens en cansem. I així, per cinquè any, acabem consolidant el que crec que ja en podríem dir, tradicional concert de revetlla a Sant Pere de Copons.

Diumenge 3 de juliol

Ja fa estona que la colla de geganters feineja per posar a punt els titans de fusta i cartró que dansaran al so de les gralles d'aquí poca estona. Els bastoners acompanyen l'acció amb el so dels picarols que omplen l'ambient a cada passa que fan. Algú llepa la llençüeta d'una gralla, algú altre comprova que la manxa de l'acordió flecti bé i de fons, ja espeteguen alguns bastons. Es respira festa pels quatre costats. I dansen les gegantes i els gegants fent equilibris damunt una

plaça en pendent que fa més difícil la feina, però ho superen amb coratge perquè són una colla novella però agosarada. I ballen també les bastoneres i els bastoners cada any millor, més ben avinguts i més sincronitzats i la gent els aplaudeix com es mereixen. A les dotze mossèn Enric ens sermoneja amb condescendència i se'n va amb aquella pressa que sempre l'acompanya per deixar pas a la coral Mig To, que ja són uns habituals de la festa, que cada any són més colla i que sota la fresca i divertida direcció de la Laia Cuadras ens fan posar la pell de gallina amb una cantada curta però molt intensa. Després, el públic, a la plaça plena de gom a gom, cerca ombres on amagar-se per gaudir d'un vermut senzill però ben conversat i compartit. Es guarden bastons i gegants, faixes i picarols i restem feliços esperant una nova Festa Major. ✱

Capvespre amb el concert del grup De Vellut

Ma. Gràcia Carreras Verdaguer

El concert de Capvespre d'aquest any es va celebrar el dissabte dia 1 d'octubre, a les 10 del vespre, a la Sala Polivalent amb una escenificació que ens transportava a un acollidor capvespre de tardor. De Vellut està format per dos músics de llarga trajectòria musical, la Núria Balcells que toca el violí/viola de 5 cordes fabricat expressament per a ella i l'Anatol Ermeciuc de Moldàvia amb l'acordió cromàtic. La Núria va viure durant un temps a Copons, on va néixer la seva filla i on va compondre varies peces: "Quintoneando" quan arriba el nou Violí a Copons i quan neix la Júlia, "L'equi-

librista" cançó inspirada en una trapezista i "Pseudo búlgar"; per això va explicar a tots els assistents que per a ella era molt important tocar-les davant d'amics i coneguts de Copons. Durant la seva actuació ens van fer endinsar en un entorn càlid i íntim amb un repertori molt variat, tango de l'Astor Piazzolla, música Klezmer, irlandesa, contradansa catalana amb la participació de Jordi Closa, composicions pròpies i músiques del món amb improvisacions melòdiques. Un concert amb una gran afluència de públic, on vàrem poder gaudir i compartir un capvespre musical molt alegre i variat. ✱

MARIA GRÀCIA CARRERAS VERDAGUER

FEM LECTURA

Ma. Gràcia Carreras Verdaguer

El dissabte 26 de novembre, a les 6 de la tarda, es va inaugurar el racó d'intercanvi de llibres, situat al bar La Cullereta de Copons, on es poden canviar, remenar, xafardejar, triar, agafar llibres i portar-los a casa. Si tens llibres a casa i no els vols guardar, deixa'ls al racó d'intercanvi. A diferència del préstec bibliotecari, aquests llibres no s'han de tornar obligatòriament a la prestatgeria, l'usuari té la llibertat per emportar-se o dipositar-hi llibres i també tornar-los un cop finalitzada la lectura.

Festa Major d'estiu

Teresa Múnera Pascual

La festa començava el dilluns 8 a la tarda amb el Campionat de tennis taula i futbolí que es va iniciar l'any anterior amb un gran èxit de participació. Enguany el campionat també ha estat un èxit i ha omplert de gom a gom la sala polivalent. Al bar també s'ha celebrat el campionat de truc que ha aplegat un important nombre de parelles. Tant el campionat de futbolí i tennis taula com el del truc s'ha dut a terme els quatre primers dies de festa major (dilluns, dimarts, dimecres, dijous).

El dimarts 9 va començar el primer acte esportiu: el triangular de futbol entre els equips de Copons, Jorba i St Martí de Sesgueioles. Al vespre nit va haver-hi l'enfrontament futbolístic entre les dones del poble, el partit va ser molt disputat i entretingut. El dijous 10, de bon matí la pista tornava a estar ocupada amb el 3x3 de bàsquet infantil. A la tarda continuava el bàsquet amb el 3x3 d'adults.

El dijous 11 puntualment a les dotze del migdia les campanes van sonar fortament pel poble anunciant que hi havia festa grossa.

A la tarda es van disputar les finals dels triangulars de futbol. Els equips del Jorba es van endur el premi en les tres categories. El divendres 12 la jornada començava amb els jocs infantils, el tradicional joc de l'espardenya i un improvisat concurs de bitlles catalanes. Al vespre, un cop passada la calor, l'Assumpta Muset va fer el pregó de Festa Major i seguidament una interessant ruta guiada pel poble. A la una de la matinada, els joves tenien la seva festa amb un concert i una sessió de disco que va durar fins ben entrada la matinada. El dissabte 13 es va muntar un rocòdrom i a la tarda tothom qui va voler va poder participar a la gimcana. Al vespre va haver-hi el ball de tarda-vespre amb una pausa per anar a sopar i continuar ballant al ball de nit.

El diumenge 14 els actes s'iniciaven amb la cursa d'orientació, acte que any rere any s'organitza amb un gran èxit de participació. Havent dinat, arriba l'esperada cercavila per la mainada. Aquesta vegada una mica més especial ja que abans de començar va haver-hi el bateig del gegant Lleig. A la nit, al bar de La Cullereta es va fer un concert de rumba i una sessió de disco pels més valents. El dilluns 15, Copons es despertava amb el so de les gralles, les anomenades Matinades. Al migdia, ofici solemne de Festa Major i seguidament ballada de bastons i rua fins a la plaça on s'empalma amb les sardanes. A la tarda és el torn de l'Al·lucina a la piscina on tothom que vol té l'oportunitat de ser protagonista durant una estona. Havent sopat, sessió de cinema a la fresca amb la pel·lícula "Al revés". I arribem a l'últim dia, el dimarts 16. Comencem la jornada amb la caminada popular pels voltants de Copons. Al vespre a l'esplanada

ELISENDA MERCADA SEGURA

davant del bar, gran espectacle infantil amb la companyia Viri-virom. L'últim acte va ser el sopar popular de Festa Major a la plaça. Com a anècdota cal dir que la Festa Major va durar un dia més i és que el dimecres 17 es va dur a terme el Puja a l'escenari que la nit abans havia quedat anul·lat per la pluja. En total hem gaudit de 10 dies de festa sense parar. Gràcies a tothom per fer-ho possible! *

Recuperades les pintures de Miquel Llacuna a l'església de Santa Maria de Copons

Mn. Enric Garcia

Benvolguts veïns,

Després d'aquests dies de Nadal, encetem un nou any. Espero i desitjo que sigui per a tots els coponencs un any en què Déu us beneeixi i us porti la seva pau.

L'any passat, al mes d'agost i coincidint amb els dies de la festa major, des de la parròquia ens posàrem en marxa per endegar un nou projecte: la recuperació de les pintures que Miquel Llacuna va realitzar a la capella del Santíssim i a l'altar de Sant Josep, dues obres que tenim a l'església parroquial de Santa Maria de Copons.

Aquest projecte podem dir que ja és una realitat al nostre poble! Un motiu més d'alegria per haver recuperat un patrimoni. Penso que tots n'hem d'estar orgullosos.

El dia 15 d'agost, a l'acabar la missa solemne, es va explicar amb tot detall el projecte concret que es volia dur a terme i alhora us demanàvem la vostra col·laboració.

El pressupost aproximat era de 6800 €, però com tots sabeu per experiència, quan es fan obres sempre surten coses i cosetes... I penses: ara que hi som, fem-ho! I això ens ha passat! Les pintures de la capella estaven pitjor del que ens crèiem en un primer moment, per tota la quantitat d'aigua que s'havia filtrat durant molts anys a causa del mal estat de la teulada.

I per tant, el pressupost es va disparar una mica. Per aquest motiu, durant aquestes festes de Nadal passades es va iniciar la campanya "Només falten 100 pots de pintura, 1 pot = 10 €" i també està previst que durant la festa major d'hivern, per Sant Sebastià, durant el concert de la Trobada de Músics Coponencs, es faci una rifa d'una magnífica panera i així poder recollir els diners que ens falten per acabar de pagar les pintures.

Més endavant farem la inauguració oficial, però no volem fer-ho de qualsevol manera. Per això esperarem que faci més bon temps, i poder fer una bona festa amb diferents actes que ja anunciarem, que la causa s'ho mereix.

Res més amics i amigues de Copons, gràcies a tots els que heu col·laborat i heu fet possible aquesta obra.

Una abraçada. *

Capella abans de la restauració

ELISENDA MERCADAL SEGURA

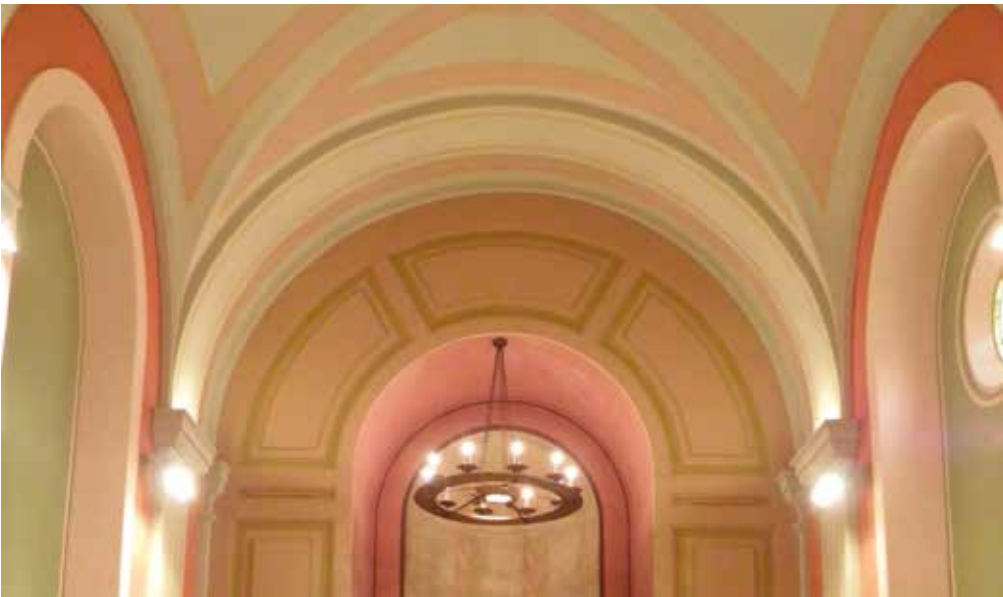
L'estat de comptes en data de 20 de desembre de 2016 és:

Total de l'obra 7.500€

Recollits:

Fons parroquial	3.000€
Campanya dels 2€	1.005€
Ajuntament.....	1.000€
Festa major 2016	
Venda de targetons.....	1.310€
Total.....	6.315€

Ens falten 1.185€

Pintures restaurades

EL TRAÇ DE MIQUEL LLACUNA A COPONS

Jaume Ortínez Vives

El dia 21 de desembre del 2016 es va presentar a Igualada el llibre “Miquel Llacuna Alemany, a la recerca del traç 1916-1967”. És un llibre escrit pel seu nebot Pau Llacuna i el va presentar un altre nebot, el Pare Bernabé Dalmau, monjo de Montserrat.

Miquel Llacuna fou l'autor del projecte de la Capella del Santíssim de la nostra església de Copons i ell mateix en feu les pintures (1959). També va fer l'altar de Sant Josep. Coincideix, doncs, la presentació d'aquesta biografia amb els treballs finals de dignificació de la capella coponenca. Mossèn Enric Garcia ho concreta en aquest mateix número de Camí Ral.

El títol del llibre ja ens dona una pista de Miquel Llacuna: el traç.

Llacuna era un gran dibuixant. Va excel·lir en el dibuix. Dotat d'unes condicions naturals pel llapis, treballà i exercità acadèmicament moltíssim les seves qualitats innates. Fou un gran —enorme— dibuixant.

Exercí la docència en el camp pictòric en molts centres d'Igualada. Els seus antics alumnes el recorden pels seus coneixements i la seva amable seriositat. Alguns d'aquests alumnes han destacat i destaquen en diverses vessants del camp artístic.

Llacuna, que va morir jove, va passar a dominar també el color i la pintura mural: en destaquem els quatre evangelistes de les petxines de la cúpula de l'altar del Sant Crist de la Basílica de Santa Maria d'Igualada, i les pintures de la Capelleta de Montserrat, també a Igualada, entre les obres més properes. Llacuna té obra a diversos llocs de Catalunya.

Copons rep aquest llibre amb els deures fets: amb la seva part d'obra de Miquel Llacuna ben restaurada i ben endreçada. Per mostrar-la i per gaudir-ne. ✱

Bateig del Gegant Lleig

Montse Soterias Corbella

Per la Festa Major fou batejat, d'una manera ben divertida, el Gegant Lleig de Copons. El Gegant Lleig és una rèplica del gegant que hi havia a Copons als anys 70. La construcció del nou gegant manotes ha anat a càrrec d'en Paco Rodellar. Així doncs Copons compta, a més de les dues parelles de gegants, amb el nou Gegant Lleig que a partir d'ara farà ballar la Colla de Geganters i Grallers de Copons. ✱

ELISENDA MERCADAL SEGURA

“Les gegantes amb tu”

Glòria Fustero Vidal

El dia 20 de novembre, per primera vegada la Roseta i la Raimunda van fer una petita sortida a la nostra capital, Barcelona. Aquesta història va començar al novembre del 2015 quan a una companya de la colla gegantera de Sant Pere de Vilamajor, li van diagnosticar càncer de mama. Va ser llavors quan van sorgir iniciatives per contribuir a lluitar de forma efectiva contra la malaltia i donar suport a les malaltes. Per tal de coordinar aquestes idees es va constituir l'associació “LES GEGANTES AMB TU”.

Durant tot aquest any s'han organitzat diverses activitats per tal de recaptar fons per la lluita de la malaltia. Una de les activitats, potser la més rellevant, ha sigut la trobada de les gegantes de tota Catalunya. La trobada va tenir lloc a l'Avinguda Reina Maria Cristina de Barcelona.

A la trobada van assistir més de cent colles de tot Catalunya amb vora de dues-centes gegantes i gegantones.

De la recaptació aconseguida, el 90% es donarà a l'Institut Oncològic de la Vall d'Hebron de Barcelona, el 10 % restant a Oncovallès, una entitat que dóna suport als pacients de càncer i als seus familiars.

Bé, l'aventura de la Roseta i la Raimunda comença el dissabte dia 19 a la tarda, quan el Paco, el Rafel i el Jordi... obren les portes de la sala i les carreguen al remolc. La sorpresa va ser del Ramon, l'Emmanuel i el Gegantó el Lleig II, que veuen com les seves companyes marxen soles i ells es queden a la sala amb el Gegantó gemegant que vol anar amb la seva mare.

La nit del dissabte al diumenge, la Roseta i la Raimunda passen la nit al cement, fent companyia al Paco i la Glòria.

Diumenge, a les 8 en punt estàvem al pàrquing per afegir-nos a una part del grup que anàvem a la trobada, l'altra part ens trobaríem a Barcelona.

Un cop a Barcelona, la Roseta i la Raimunda, estaven intrigades i sorpreses d'on les havien portat, les posem ben maques amb una banda i un llaç de color rosa i cap al passeig a fer pinya.

Quan arribem, quina sorpresa, gegantes, gegantes i més gegantes, no s'acaben mai.

Caram ens quedem les últimes, diu la Roseta; però no, al cap de mitja hora, hi havia tantes gegantes al nostre davant com al nostre darrere, quina emoció deia, ella que gairebé no ha sortit mai de Copons; pentinem una mica la Raimunda que amb el viatge s'ha despentinat, no pateixis Roseta, estàs esplèndida, amb aquest vestit tan bonic de pubilla catalana, que et van fer les mames de Copons i

GLÒRIA FUSTER VIDA

el collar daurat. Gràcies germaneta, gràcies, és que estic tremolant d'emoció que fins i tot el cap se'm mou.

Tenim unes companyes que farem el ball juntes, una és de Guissona i l'altra de Tàrraga. Vinga nois, poseu-vos a sota que comença el ball. Comença la música de la “MERCÈ”, quina emoció!

Quatre passos a la dreta... quatre passos a l'esquerra. Repetim els passos.

Fem mitja volta en rotllana i ens col·loquem en el lloc oposat.

Quatre passos a la dreta, quatre passos a l'esquerra. Repetim els passos.

Creuem en transversal, tornem al lloc, donem una volta en solitari i desfem la volta.

Repetim tot de nou, i quan acabem de creuar en transversal, rodem, rodem, rodem !!! Els nostres vestits s'inflen, què emocionant!

En tres minuts ja s'ha acabat el ball.

Fem mitja hora de repòs, quan tornem a començar el ball, ho fem amb “Gener” i el “Passi-ho bé”, i apa, tornem cap a caseta.

A l'arribar a Copons, van tornar cap al cement, on la Roseta i la Raimunda van passar tres dies més reposant de la gran aventura; quan per fi el Paco les va portar a la sala, us podeu imaginar l'alegria del Ramon, l'Emmanuel i el Gegantó, no s'ho podien creure: Han tornat! Visca! Què maques vénen! Crèiem que mai més us tornàriem a veure, gràcies per tornar. Esperem que la pròxima puguem anar tot junts, “val” diu el Gegantó.

Mentre la Roseta i la Raimunda expliquen la seva aventura al Ramon, a l'Emmanuel i al Gegantó, nosaltres el grup de geganters i grallers de Copons, donem per acabada la temporada de sortides de l'any 2016.

Us desitgem un bon any 2017 ple d'amor i bons desitjos. ✱

Bastoners

A SANT PERE DE COPONS

Jorgina Marimon Soteras

Un any més, els bastoners de Copons hem estat convidats a ballar a la Festa Major del veïnat de Sant Pere de Copons. Aquest any, com a novetat, vàrem ballar abans de missa, a les 11h. Després de l'actuació els veïns i veïnes de St. Pere ens van agrair l'actuació amb un vermut deliciós. Els Bastoners de Copons estem molt contents, any rere any, de poder participar a la Festa Major del nostre poble veí. ✱

GRUP D'INICIACIÓ

Teresa Múnera Pascual

Aquesta tardor hem creat un nou grup d'iniciació als bastons i hem obtingut una bona resposta de famílies interessades, que ja s'han posat en marxa i han començat a venir als assajos que fem quinzenalment els diumenges a la tarda. De moment l'objectiu és començar aprenent un parell de balls: el tradicional i conegut Virolet Sant Pere i El Canari. Esperem que la iniciativa ens ajudi a ampliar d'una forma estable la colla bastonera i mantenir el bon ambient i les ganes de superar-nos i gaudir ballant bastons. ✱

CAP A PERPINYÀ

Anna Piernas i Rut Martí

El 2016 els Bastoners de Copons hem estat convidats per Adifolk a l'aplec internacional, celebrat a Perpinyà durant el 30 i 31 de juliol. Vam anar-hi, entre balladors, músics i acompanyants, uns quaranta coponencs i coponenques. Vam sortir de Copons el divendres 29 de juliol, directes cap a Perpinyà, per passar un cap de setmana inoblidable. Ens vam allotjar en un càmping de la zona, on vam poder gaudir de bones estones lúdiques al llac propi que té aquest càmping. Dissabte al matí, ben d'hora, ens vam preparar i vestir per gaudir de la cercavila en la que formàvem part, pel centre antic de la ciutat, juntament amb altres colles de bastoners, diables, gegants, moixiganga, balls de gitanes i sardanes... La cercavila, acabava amb el ball de l'Aplec, un ball conjunt de les colles bastoneres. La tarda del dissabte, els representants dels Bastoners de Copons van ser rebuts per l'alcalde de Perpinyà, i van aprofitar per intercanviar-se uns regals. Amb tot això, donàvem per acabada una bona trobada. Diumenge, després de llevar-nos i recollir tendes, vam tornar cap a casa. Una bona experiència, amb bona gent, i amb molts bons records que segurament tornarem a repetir! ✱

Trobada comarcal de gegants a Copons

Montse Soteras Corbella

Recordo la trobada de gegants com un dia especial, de fet potser ningú s'esperava una festa com aquella, amb tants gegants i tanta gent vinguda d'arreu de la Comarca.

Tot va començar com comencen moltes coses, gràcies a l'empenta d'una persona, en Paco Rodellar, que creu en el projecte i té les ganes i l'energia de tirar-lo endavant. I a partir d'aquí ve la segona fase, engrescar la resta de persones per a què el projecte es porti a terme. Tot un repte. L'Associació de Geganterers i Grallers de Copons i molts voluntaris, grans i petits, vàrem aportar el nostre granet de sorra per a què aquesta trobada fos un èxit. Els que van parar taula, els vigilants del pàrquing,

els cuiners, els portadors de gegants, els músics, els muntadors del so... cadascú tenia una feina assignada i, al final, vam rebre la satisfacció del treball en equip i de la feina ben feta. A la trobada hi van participar, a part de la colla de Copons, nou colles de la comarca: La Beguda, Calaf, Igualada (El Bisbalet), La Llacuna, Masquefa, Els Prats de Rei, Sant Martí de Tous (El Serral de les Forques), Vilanova del Camí i Vilanova d'Espoia, a més a més de la colla convidada dels Geganterers

de Bellvis de la comarca lleidatana del Pla d'Urgell. Tot va començar amb un bon esmorzar on hi van participar unes 300 persones, membres de les diferents colles participants i seguidament la plantada i inici de cercavila pels carrers de la vila, plens a vessar, fins a la Plaça on va tenir lloc la gran ballada final amb els 20 gegants participants i el lliurament del record a les colles. Moltes gràcies a tots els que ho van fer possible! ✱

Taller de fotografia per als més petits

Martina Muñoz Mercadal

El dia 12 de novembre, per primer cop a Copons, el Roger Sala va fer un taller de fotografia per a nens majors de vuit anys a la sala polivalent del poble. Vam apuntar-nos vuit persones entre 9 i 13 anys, amb moltes ganes d'aprendre a millorar les nostres fotografies. Primer de tot vam presentar-nos i el Roger ens va fer un breu resum dels diferents tipus i estils de fotografia. Un cop ja sabíem una mica de què anava la cosa, vam sortir a donar una volteta pel poble, on cadascú va fer unes quantes fotos per poder-les presentar als companys i explicar-los perquè havíem fet aquella foto. Després de tornar a la sala i comentar les fotografies entre tots, vam practicar un altre tipus de fotografia: el retrat. Es tracta de retratar de prop la cara d'alguna persona per mostrar els seus sentiments, per exemple. Va fer-ho de la següent manera: ens vam posar en parelles, i cadascú va fer uns quants retrats al seu company, per comentar-los també tots junts. Amb això ja vam acabar, però tots vam gaudir molt del taller i vam marxar amb moltes ganes de repetir. *

MARTINA MUÑOZ MERCADAL

Dia internacional per l'eradicació de la violència de gènere

AMPA de l'Escola de Copons

Al setembre va començar un nou curs a l'escola, amb nou espai, noves famílies, noves energies i amb una AMPA amb ganes de fer moltes coses, les que sempre s'han fet i algunes de noves. La Junta de l'AMPA de l'escola està formada per persones amb diverses inquietuds socials, no només educatives, i les que en som membres volem que l'AMPA formi part de la vida del poble. Fruit de tot això: les ganes de fer coses noves, les inquietuds personals i les ganes de fer coses pel poble neix la idea de fer la jornada per commemorar el 25 de Novembre. El 25 de Novembre és el dia internacional per l'eradicació de la violència masclista i arreu es fan actes per visualitzar la situació de les dones. Nosaltres ens va decidir per una jornada en la que hi hagués un taller participatiu en el que poder parlar també des de l'experiència personal, i altres activitats més artístiques o lúdiques. Després de rumiar uns dies... ho vam tenir! La jornada seria el diumenge 27 de novembre, faríem una exposició fotogràfica sobre la violència de gènere amb les fotografies que la gent enviés, un taller participatiu sobre les violències més quotidianes i que passen més desapercebudes que dinamitzaria la Gemma Torra, psicòloga de l'ASSIR Bages-Solsonès, després un acte més simbòlic en el que cremaríem les males experiències i penjaríem a l'arbre de pla de missa els nostres desitjos i propòsits. I per acabar una mica de pica-pica

que això sempre agrada i és un bon punt i final. Amb la idea vam anar a l'ajuntament per demanar col·laboració i la vam tenir. Només quedava polir petites coses i que arribés el dia. I el dia va arribar. Vam exposar les 20 fotografies que vam rebre, donar la benvinguda a qui va vindre a veure-la i vam tenir un debat interessantíssim entre les persones que van vindre al taller. Van sortir molts temes: el paper de la dona i l'home en àmbits com la família, la feina, la publicitat... vam parlar des de lo més general a les nostres experiències personals. I tot i estar unes dues hores parlant, se'ns va fer curt. Van quedar temes per abordar i moltes ganes per organitzar activitats, així que tornarem a la càrrega amb actes d'aquests tipus als que us convidem a participar. *

25 NOV

Dia Internacional per l'eliminació de la violència de gènere

27/NOV

COPONS / Sala Polivalent / d'11 a 13:30 h.

11h Exposició fotogràfica: "Planta't contra la violència de gènere"

11:30h Taller sobre microviolències quotidianes, amb la presència de Gemma Torra i Bertran, psicòloga de la Divisió de Salut Salut Mental Althaia, ASSIR Bages-Solsonès.

13h Activitat de cloenda: "Un arbre lliure de violència"

13:30h Pica-pica

Com participar a l'exposició?

PLANTAT CONTRA LA VIOLÈNCIA DE GÈNERE: Participa d'aquesta exposició fent una o varies fotografies que reflecteixen les causes, conseqüències, imprints, sensacions, històries... de la violència de gènere. Acompanya la fotografia d'un text, una breu motivació i les teves dades. Enviu copons, e-mail: copons@assirbages-solsones.cat o a través de la web: assirbages-solsones.cat Data límit: 25 de novembre

Organitzat: AMPA ESCOLA COPONS

Col·labora: Ajuntament de Copons

EUSENDA MERCADAL SEGURA

PELEGRINATGE DIOCESÀ A TERRA SANTA 2016

Emoció a flor de pell!

Carles Muñoz Pallarès

En el marc de l'Any Sant de la Misericòrdia, clausurat el passat dia 20 de novembre de 2016, el bisbat de Vic va organitzar un pelegrinatge diocesà a Terra Santa, del 3 al 10 de novembre, presidit pel propi bisbe, Mons. Romà Casanova, i amb l'acompanyament espiritual de Mn. Joan Casas i del nostre rector, Mn. Enric Garcia. Entre la cinquantena de pelegrins procedents de tots els racons del bisbat, també ens hi trobàvem persones de les Parròquies de Ponent, concretament de Copons, Montmaneu i Rubió.

Aquest va ser per a mi el primer pelegrinatge a Terra Santa. Explicar les sensacions viscudes esdevé impossible, ja que és difícil transmetre allò que és pràcticament inefable. Els llocs visitats, repartits entre Israel i Palestina, no són especialment atractius ni a nivell de paisatges naturals o urbans, ni per la monumentalitat o manifestacions artístiques dels seus edificis. En canvi, quan hi ets, es percep en tot moment una energia que t'acarona, que t'atrau i que et marca. Amb un mínim de sensibilitat, i sigui quin sigui el compro-

mís religiós de cadascú, tot resseguint els passos de Jesucrist en el context geogràfic i històric on ell acomplí el seu periple terrenal, es pot palpar l'origen primer de les nostres creences, cultura i forma de ser. No es tracta de trobar una resposta científica dels llocs per on passà Jesús, tot i que majoritàriament hi trobem contundents dades històriques, arqueològiques i de l'estudi bíblic al més alt nivell, sinó de deixar-se portar per uns indrets que destil·len espiritualitat, palesa sobretot pels milions de pelegrins que des del segle I han anat deixant el seu pòsit testimonial.

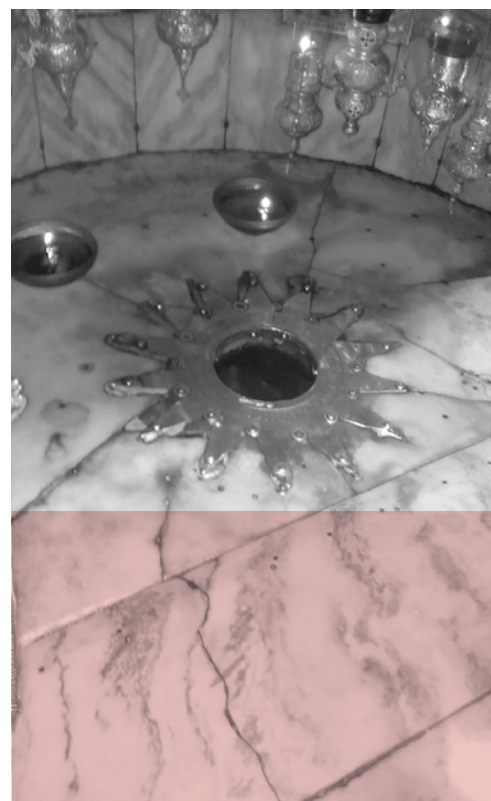
Cada dia seguíem un programa de visites als llocs sants, és a dir, als llocs on s'esdevingueren actes de la vida de Jesucrist. En cada visita teníem primer una explicació històrica que ens presentava la nostra guia local: la Ronit. Jueva de cap a peus, és una persona amb un profund coneixement de la Bíblia i de l'Evangeli i amb una sensibilitat exquisida per tots els sentiments religiosos. De cada emplaçament ens feia valorar l'aspecte històric i el religiós, amb un alt grau de realisme, però alhora deixant-nos sentir a tots el que el cor ens demanava. Les constants referències a l'Antic Testament i al judaisme ens ajudaven a entendre millor la vinguda de Jesús. Amb el seu saber i tarannà la Ronit ens féu experimentar amb molta intensitat cada indret.

Seguidament a la introducció històrica, fèiem la visita i es buscava un raconet simbòlic on Mons. Romà Casanova llegia l'Evangeli que corresponia al lloc i feia una posterior homília i pregària. Un cop al dia, es celebrava missa en alguna de les capelles que hi ha als llocs sants. A part de la missa dominical, totes les altres celebracions rememoraven el lloc visitat, comprimint en una setmana pràcticament tot l'any litúrgic. Així doncs, per exemple, al Camp dels Pastors (al poble de Bet Sahur, a 3 km de Betlem) on l'àngel anuncià als pastors el naixement del Messies, celebràrem la Missa del Gall; o a la Capella Franciscana del Cenacle (a Jerusalem) celebràrem la Cena del Senyor; o a

la Capella dels Croats de la Basílica del Sant Sepulcre (també a Jerusalem) celebràrem la Missa de Pasqua.

D'aquesta manera les visites quedaven plenes de sentit. Tot i el brogit de gent i les cues, en cada parada s'assolia l'espai propi d'un mateix per a contemplar, aprendre, escoltar, reflexionar, pregar, celebrar, cercar respostes, emocionar-se. En total visitàrem més d'una trentena de llocs sants, en diverses localitzacions: Betània, Betlem, Cafarnaüm, Canà, Mar de Galilea, Jericó, Jerusalem, riu Jordà, Natzaret, Mont Tabor, ...

No puc acabar sense donar gràcies a Déu per haver pogut acomplir aquest pelegrinatge, a l'Elisenda (la meva dona) per compartir-lo junts, i a tota la resta de pelegrins del bisbat de Vic per la bona companyia i moments viscuts. Gràcies també a Mons. Romà Casanova pel guiatge espiritual i a Mn. Joan Casas i Mn. Enric Garcia per la bonhomia i ensenyament. ✱

ELISENDA MERCADAL SEGURA

Trobada anual de les Parròquies de Ponent

Jaume Closa Serra

Església dels Dolors

El diumenge 18 de novembre de 2016 els feligresos que conformen les anomenades Parròquies de Ponent (Argençola, Carbasí, Copons, Jorba, Massana, Montmaneu, Porquerisses, Rubió, Santa Maria del Camí i Veciana), ens vàrem reunir per fer una excursió a Vic, amb motiu de la cloenda de l'Any Sant de la Misericòrdia.

Un autocar, entre 2/4 de 9 i 2/4 de 10, va anar recollint els feligresos de les diferents parròquies que vàrem voler participar dels actes que el Bisbat de Vic va organitzar amb motiu d'aquesta Cloenda.

En arribar a Vic, en primer lloc anàrem a visitar el magnífic Museu Diocesà, que alberga importants tresors del romànic i gòtic català. Acompanyats per dues excel·lents guies vàrem recórrer les parts més importants del Museu. Ens feren adonar de les imatges que pertanyien a parròquies de la comarca de l'Anoia, concretament la Mare de Déu de Veciana, magnífica talla romànica en fusta

policromada del segle XIII; la Mare de Déu de Boixadors, talla gòtica en alabastre del segle XIV, actualment conserva restes de policromia, imatge d'una expressivitat i dolçor impressionants; i per últim la predel·la (part baixa) del retaule de Rubió, realitzat a la segona meitat del segle XV, fou pintat al tremp sobre fusta. La part principal del retaule es conserva magníficament a l'església del Castell de Rubió.

Després d'aquesta magnífica lliçó d'art i història, vàrem visitar l'església de la Mare de Déu dels Dolors, per contemplar una pintura monumental titulada "La creu del Jubileu" inaugurada el 14-11-2016, del pintor de Granollers, Jordi Díaz Alamà, molt vinculat a Vic. Seguidament ens traslladàrem al Palau Episcopal, on ens esperava el senyor Bisbe, Monsenyor Romà Casanova, a la Sala del Sínode, on hi ha els retrats de tots els bisbes que han passat per aquest bisbat des de la seva fundació. Ens va cridar l'atenció un bisbe amb

el cognom Copons, Jaume de Copons i de Tamarit, que, a part de ser bisbe de Vic, també va ser President de la Generalitat de Catalunya (1662-1665).

Ja al migdia ens dirigirem a l'antic Seminari on ens serviren un excel·lent dinar en el restaurant que hi ha instal·lat i que forma part d'un important conjunt hotel·ler. Ja a la tarda, visitàrem les instal·lacions de l'antic Seminari on el nostre rector Mn. Enric va ser l'últim estudiant abans de tancar-lo i traslladar-se a Barcelona al Seminari Interdiocesà. Precisament fou ell el que va dirigir la cuina del Seminari en els seus anys d'estada, per això es va convertir en el nostre guia en la visita a tot el conjunt. Cap a mitja tarda ens dirigirem a la Catedral per assistir als actes litúrgics de la cloenda de l'Any Sant i al posterior tancament de la Porta Santa. Fou una vesprada molt emocionant, envoltats de les magnífiques pintures d'en Sert que decoren les parets de la Catedral. ✱

Camí Ral

MIQUEL GUERRERO

Fira de Nadal 2016

Ma. Gràcia Carreras Verdaguer

La Fira de Nadal va obrir les portes el dia 18 de desembre. Durant tot el matí una vintena de paradetes oferien els seus productes als visitants: bijuteria, sabons, Fundació Vicente Ferrer, bufandes de llana, mocadors de seda, manualitats, patchwork, vins, cosmètica, bosses texanes, espart, flors, decoració nadalenca, regals, trencaclosques, artesanía amb pedra i fusta. També hi eren presents els Tallers d'estrelles i pintura per als menuts. El nens de l'Escola de Copons van cantar nades i també es va fer el Concurs de

postals de Nadal. Totes aquestes activitats van ser seguides per un gran nombre de visitants, familiars i amics de Copons. Aquest any, coincidint amb el dia de la Marató de TV3, amb el lema: "col·labora comprant un tall de coca o un llibre com a donació per a la Marató 2016", el poble de Copons va recaptar 167,19€.

I com a novetat el Club Lacetanis, va portar les seves motos i van fer una passejada amb moto a tots els nens que van voler pujar-hi.

A les 3 de tarda vàrem tancar les portes amb la satisfacció del grup encarregat de la preparació i coordinació de la fira, tot esperant que tinguí continuïtat i prepari més novetats per a l'any vinent. ✱

ELISENDA MERCADAL SEGURA

Resum de fets, activitats i actes de juliol a desembre de 2016

JULIOL

- 01 Festa Major de Sant Pere amb concert a l'ermita a càrrec del grup "Doctor Jazz Friends"
- 03 Festa de Sant Pere amb els Gegants i els Bastoners de Copons, missa i concert amb la Coral Mig To
- 04 Comencen els cursets de Natació i l'Aquagym
- 17 Els Geganters de Copons participen a la Cercavila Cultural de Camp de Rei, a Vilanova del Camí
- 21 Partit de futbol 7 alevins Jorba-Copons, per la Festa Major de Jorba
- 29 Final de curs de Natació i Aquagym: Exhibició, entrega de diplomes i berenar
- 30 Els Bastoners de Copons participen al 29è Aplec Internacional - Adifolk a Perpinyà

AGOST

- 08 Comença la Festa Major amb els campionats de tennis taula, futbolí i truc
- 09 Triangular de futbol sala entre Jorba, Sant Martí de Sesgueioles i Copons, i a la nit partit de futbol de dones
- 10 3x3 de bàsquet
- 11 Repic de campanes i finals del triangular de futbol sala
- 12 Jocs infantils. A la tarda Pregó a càrrec d'Assumpta Muset. Nit jove amb el grup JoKB i sessió disco amb la DJ Virgi
- 13 Rocòdrom. A la tarda gimcana de festa major. Ball de tarda i ball de nit amb el grup Band'D'Festa
- 14 Cursa d'orientació. Final dels campionats tennis taula, futbolí i truc. A la tarda bateig del gegantó i cercavila amb els Geganters i Grallers de Copons. Concert a la fresca al bar La Cullereta amb el grup Trio Rumbero i a continuació sessió disco amb Beat Crashers DJ's
- 15 Matinades amb els Grallers. Ofici solemne de Festa Major amb benedicció i repartiment d'aigua de Sant Magí. Tot seguit actuació dels Bastoners de Copons, vermut i ballada de sardanes amb el Quintet de cobla Terres de Marca. A la tarda "Al·lucina a la piscina" i a la nit sessió de cinema a la fresca
- 16 Caminada popular. A la tarda espectacle infantil "Festiball" amb Viri Virom. Sopar de final de festa a la Plaça Ramon Godó, amb el tradicional espectacle popular "Puja a l'escenari!"
- 17 Partits de futbol Sant Martí-Copons, per la Festa Major de Sant Martí
- 17 "Puja a l'escenari!" que el dia anterior s'havia suspès per la pluja, a la Sala Polivalent

SETEMBRE

- 11 Diada
- 12 Comença el curs a l'escola

OCTUBRE

- 01 Capvespre a Copons amb "De Vellut": Núria Balcells, violí de 5 cordes i Anatol Ermeciuc, acordió, a la Sala Polivalent
- 06 Espectacle del Bibliobús "Un món d'emocions" amb Marcel Gros, a la Sala Polivalent
- 09 Trobada de coponencs nascuts entre el 1941 i el 1951, amb missa d'acció de gràcies i dinar de germanor a l'alberg de Jorba
- 15 Presentació de l'avanç del POUM, a la Sala Polivalent
- 16 Trobada Comarcal de Gegants a Copons. Presentació del llibre "Els gegants de l'Anoia" de Roger Vázquez, cercavila i ballada final a la Plaça Ramon Godó
- 17 Inici de la microgimnàstica, els dilluns i els dimecres a la Sala Polivalent
- 22 Intercopons: Taller de "murrines", tècnica "milleflori" amb pasta de FIMO (pasta moldejable), a càrrec de la Sílvia Rodulfo
- 28 Castanyada de l'escola i l'AMPA: Arriba la Castanyera. Berenar i castanyes torrades per tothom
- 31 Sopar - castanyada al bar La Cullereta amb concurs de disfresses de castanyera
- 31 Celebració del Halloween amb els Lacetanis

NOVEMBRE

- 02 L'Oficina del Patrimoni Cultural de la Diputació de Barcelona entrega la digitalització dels llibres d'Actes del Ple, del 1852 al 2015
- 05 Intercopons: Recorda la Festa Major 2016. Presentació de l'audiovisual dels millors moments de la festa i venda del DVD, a la Sala Polivalent
- 12 Intercopons: Taller de fotografia pels més petits, amb el Roger Sala
- 13 Trobada de les Parròquies de Ponent a Vic: Visita al Museu episcopal, dinar al Seminari de Vic i missa de cloenda de l'Any de la Misericòrdia
- 19 Intercopons: Meditació activa. Nou mètode amb dansa i música amb l'Anna Parraga i l'Àlex Prehn, a la Sala Polivalent
- 20 Les Gegantes de Copons a la Trobada "Les Gegantes amb tu", a Barcelona
- 22 Celebració de Santa Cecília amb audicions dels alumnes i pares de l'escola, a la Sala Polivalent
- 25 Intercopons: Munta't Sant Sebastià
- 26 Recollida de Juguines per la 5a edició de Rialla x Juguina dels Lacetanis
- 26 Intercopons - Bar La Cullereta: Fem lectura, presentació del nou racó d'intercanvi de llibres
- 27 Dia internacional per l'eliminació de la violència de gènere, a la Sala Polivalent: Exposició fotogràfica "Planta't contra la violència de gènere" i taller sobre microviolències quotidianes amb Gemma Torra Bertran

DESEMBRE

- 18 Fira de Nadal amb exposició i venda de productes artesans, concurs de postals de Nadal, tallers infantils i passejades en moto a càrrec dels Lacetanis. Col·laboració amb la Marató de TV3 comprant un tall de coca o un llibre
- 20 Cursa d'orientació "Orientació a les escoles" de la Mancomunitat de l'Alta Segarra
- 22 Els nens i nenes de l'escola canten nadesals pels carrers i fan cagar el tió
- 22 Cantada de nadesals als pessebres de les cases
- 24 Missa del Gall i concert de nadesals a càrrec dels joves músics de Copons
- 26 El Patge Faruk visita els nens de Copons i recull les cartes pels reis de l'Orient

Què s'està fent ...

Un any d'acció de govern

Ja ha transcorregut un any i mig de legislatura. Al llarg d'aquest any i mig hem elaborat la llista d'inversions i projectes bàsics per garantir el progrés de Copons i s'han posat en marxa tres projectes que tenen molt recorregut en el temps: el nou pla urbanístic, la nova escola i la gestió de les escombraries.

El procés del POUM ha arribat a la fase final de l'avanç després d'un recorregut de 2 anys i mig en el què hi han participat moltes persones des de perspectives molt diverses enriquint la visió proposada. El POUM harmonitzarà l'urbanisme fent de Copons un poble atractiu, amb encant, aplicant-hi un urbanisme rural, que respecti el paisatge i la integració dels seus usos, siguin urbanístics o econòmics. Ser rural no és una feblesa econòmica si som capaços de desenvolupar activitats adaptades a l'entorn natural, sigui perquè especialitzen la producció agrícola (producte ecològic, espècies autòctones, ...), sigui perquè ofereixen serveis vinculats a la natura (turisme rural, agroturisme, aventura,...), per posar dos exemples. Justament la ruralitat del municipi és la seva força. Ja ho tenim. Només cal tenir-ne cura, reconèixer el seu valor.

En l'àmbit particular s'han recollit totes les al·legacions i suggeriments que es valoraran i s'informaran tan si són rebutjades com si es proposa la incorporació total o parcial. Aquest procés acabarà cap a finals de 2018 un cop superades totes les al·legacions i controls administratius.

El procés de la nova escola es va fent una realitat gradualment. Ha calgut la participació i la complicitat de moltes persones i institucions per arribar fins on som amb l'expectativa d'obrir la nova escola el proper curs 17-18 amb el servei de llar d'infants d'1 a 2 anys. En aquests moments ja s'ha reformat substancialment la rectoria, la seu de la nova escola. En la segona fase es rehabilitarà la resta de l'edifici i s'instal·laran tots els serveis que el departament d'Ensenyament exigeix. Paral·lelament, la rehabilitació s'ha hagut de fer amb criteris patrimonials per tal de respectar tots els elements de valor que formen part del conjunt. Les reformes també s'han plantejat amb criteris de sostenibilitat: amb noves obertures i més grans, amb aïllaments i amb una caldera de biomassa per calefactar l'edifici. Aquest fet s'aprofitarà per fer una xarxa de calor entre l'escola, l'ajuntament, la Barraca i la piscina.

El procés de canvi de model del servei públic de recollida, transport i gestió de les escombraries domèstiques culminarà aquest 2017. Després de molts conflictes a la comarca per posar-se d'acord, ja disposem de dos propostes concretes del Consell comarcal i de la Mancomunitat de l'Alta Segarra que estan en estudi. La recollida porta a porta (com abans) ja és una realitat en molts pobles de Catalunya i fins i tot en ciutats mitjanes. Actualment, Copons és un dels pobles amb millors resultats en selectiva i no arribem al 50%! La implantació del porta a porta suposa un increment molt considerable de reciclatge, un sistema eficient i major bonificació de la taxa.

Altres projectes en curs són la restauració de la creu de terme, la redacció del projecte de depuradora de llacuna, la reparació del clavegueram i la recuperació de la Barraca, que avancen a diferents ritmes per la seva naturalesa però que no deixem d'insistir-hi.

En l'àmbit de la transparència també hem actuat decididament amb l'aprovació del Codi de bones pràctiques, la constitució del Consell del Poble, que està en fase de redacció del seu reglament, i la publicació de la nova WEB que es convertirà en una finestra a través de la qual es podrà accedir a tota la informació pública tal com ho determina la llei i fer molts tràmits i el seguiment del seu estat si es disposa de firma electrònica, però el lloc WEB també serà un canal de comunicació útil per a la ciutadania al que progressivament anirem incorporant les possibilitats que ofereix la tecnologia per establir ponts i xarxes.

Estem a la vostra disposició per a qualsevol informació que us interessi.

Que tinguem una bona festa major d'hivern!

Cesc Salamé Sabater

Alcalde

Per on comencem? Quin és el punt de partida?

Núria Llor Brunés

Per on comencem? Quin és el punt de partida?

Les plantes i els animals, tant els terrestres com els marins, els fongs i els bacteris, produeixen metabòlits secundaris, també coneguts com productes naturals. Els metabòlits secundaris són compostos orgànics, és a dir, compostos que contenen àtoms de carboni en la seva estructura. Aquests productes naturals sovint tenen un paper important en la reproducció i/o en els mecanismes de defensa de les espècies que els produeixen. Des del punt de vista de la medicina són una font important d'agents bioactius tals com agents antitumorals, antibacterians, antihelmíntics, immunosupressors, així com d'altres amb activitats clínicament rellevants. Cal tenir en compte els següents factors:

1. Els productes naturals extrets dels organismes vius s'obtenen en molt poques quantitats (pocs mil·ligrams) fet que dificulta l'estudi biològic per tal de saber si aquest metabòlit té o no activitat farmacològica.
2. És freqüent que un cop aïllat el producte natural sigui difícil deduir quina és la seva estructura química.
3. El producte natural sintetitzat per l'organisme viu té una estructura "tridimensional" (compost quiral), és a dir que no té una disposició plana a l'espai. Aquesta "tridimensionalitat" és clau en la seva activitat farmacològica (interacció amb el receptor).
4. A dia d'avui encara s'estan aïllant i identificant nous metabòlits, sobretot d'organismes marins.

Què hi diu aquí la Recerca en Química Orgànica? Quin és el seu paper? Quins reptes té?

1. Al laboratori químic es poden sintetitzar els productes naturals en quantitats superiors (ordre de grams) fet que facilita els posteriors estudis biològics.
 2. Un cop coneguda l'activitat biològica del producte natural, a partir de modificacions sintètiques en la seva estructura carbonada es poden descobrir nous fàrmacs, que a vegades, fins i tot, són més actius que el propi producte natural.
 3. La síntesi total del producte natural al laboratori permet confirmar l'estructura química proposada. És freqüent que després de la síntesi total al laboratori es posi de manifest que l'estructura del producte natural no es correspon amb la proposada després de l'aïllament.
 4. La síntesi al laboratori ha de saber reproduir la "tridimensionalitat" (quiralitat) del producte natural per tal de conservar l'activitat biològica. Gran repte! Que difícil és "copiar" el que la naturalesa fa en poques etapes de síntesi!
- Això és el que fem en el nostre grup de recerca des de fa molts anys. Intentem sintetitzar productes naturals, de manera eficaç, per tal de poder estudiar després la seva possible activitat biològica. En aquest sentit, la síntesi orgànica és clau en el descobriment de nous fàrmacs, sent el punt de partida per al descobriment de nous fàrmacs tant semi sintètics com sintètics.

Els fàrmacs semi sintètics són aquells que procedeixen directament de la naturalesa i que han estat modificats en el laboratori per tal de millorar l'estructura química de la molècula, com per exemple la penicil·lina (no activa per via oral) que es pot transformar en el laboratori en amoxicil·lina (activa via oral). Altres exemples serien l'Aspirina® i el LSD. L'àcid salicílic que s'obté de l'escorça del saüc es combina amb anhidrid acètic per tal d'obtenir l'àcid acetilsalicílic que és el principi actiu. El LSD (una de les substàncies psicotròpiques més potents que es coneix) és també una substància semi sintètica derivada de l'ergotamina (producte natural aïllat del sègol banyut, un fong paràsit).

Els fàrmacs sintètics són aquells que s'han sintetitzat íntegrament en el laboratori químic, a partir de compostos orgànics relativament senzills i a través de processos químics més o menys complexes. Seria el cas de l'ibuprofè, el paracetamol o la morfina (analgèsics).

Tota aquesta feina, com ja us imagineu, no és gens fàcil. Actualment, la recerca, si vol avançar no pot tancar-se només en un àmbit. La Química Orgànica ha de treballar i col·laborar amb la Bioquímica, la Farmacologia, la Toxicologia... molts reptes a assolir! I tot això emmarcat dins d'una Catalunya que en els darrers anys ha aconseguit fer un gran salt en recerca assolint nivells d'excel·lència en indicadors objectius reconeguts per la comunitat científica internacional (publicacions en revistes científiques d'elevat nivell).

I el finançament?

La recerca a les nostres Universitats es finança bàsicament amb fons públics (Ministeri i Generalitat) i també d'iniciatives molt necessàries i solidàries com La Marató de TV3. Només caldria, per poder equiparar-nos a altres països capdavanters en recerca, potenciar la inversió privada, la transferència de coneixement cap a l'empresa.

I qui fa tota aquesta feina?

Els professors d'Universitat comencem "la feina" pensant i dissenyant un Projecte de Recerca que després serà avaluat en convocatòries públiques. Aquesta avaluació ens dirà si el projecte és o no interessant i ens donarà (o no) el finançament que creu necessari per assolir els nostres objectius. Amb el projecte aprovat i el finançament en mà, només queda buscar un graduat (en el nostre cas en Farmàcia o Química) que estigui interessat en realitzar una Tesi Doctoral (uns 4 anys de durada) i endinsar-se en el món de la Recerca. Els doctorands, junt amb estudiants de treball de Fi de Màster, estudiants Erasmus, investigadors post-doctorals (investigadors que provenen d'altres països), seran els encarregats (sota la supervisió directa dels professors del grup de recerca) de desenvolupar el treball al laboratori. Moltes reaccions a fer, algunes amb bons resultats, moltes que no funcionen i fins i tot algunes que ens donen resultats inesperats. Moltes purificacions de productes, caracteritzacions, identificacions... en un laboratori no hi ha temps per parar ni per avorir-se, sempre hi ha feina a fer.

D'altra banda, no vull oblidar la tasca docent que realitza el Professor d'Universitat, que a més d'impartir continguts teòrics, ha d'engrescar i despertar en l'alumne universitari una visió molt més àmplia, relacionant els continguts de les diferents matèries, despertant el sentit crític, el raonament i sobretot la innovació. Aquests seran, en la meua modesta opinió, valors importants que han d'assolir els nostres graduats, per poder desenvolupar amb èxit la seva feina, sigui en el món de la recerca o en el món de l'empresa farmacèutica. No oblidem que en l'època en què vivim la informació és a l'abast de tothom en pocs segons, només cal buscar a Google. El que no sap fer el Sr. Google és innovar, crear, dissenyar, transferir coneixement...

Ensenyar als futurs farmacèutics i treballar amb la gent jove sempre és engrescador i t'obliga a estar al dia. Veure com pugen les noves generacions i ajudar-los en la seva formació és una de les coses que més m'agraden de la meua feina, sobretot quan a l'aula trobo amics i amigues dels meus fills, alguna d'elles, filla de Copons!

Molt contenta i molt agraïda d'haver pogut compartir el que és la meua feina amb vosaltres. ✱

Núria Llor Brunés

Montserrat Galí Segué

La Núria Llor Brunés no és coponenca de naixença, però ho és de cor des de fa 26 anys. Tots la coneixeu bé : la mare del Cesc i la Marta Colindres.

Es va llicenciar en Farmàcia a la Universitat de Barcelona i hi va fer el Doctorat. Ha passat per diferents tipus de contractes temporals com a professor agregat i investigadora treballant en el món de la Recerca en l'àmbit de la Química Orgànica, i més concretament en la síntesi total al laboratori de productes d'origen natural o de productes amb possible activitat biològica. Actualment és Professor Agregat a la Facultat de Farmàcia i Ciències de l'Alimentació de la Universitat de Barcelona des del 2004 i forma part del grup de recerca Sintefarma (<http://www.ub.edu/sintefarma/>). És autora de més de 50 publicacions en prestigioses revistes científiques i ha dirigit 6 Tesis Doctorals. Ocupa el càrrec de Secretària del Departament de Farmacologia, Toxicologia i Química Terapèutica i és membre de la Junta de la Facultat de Farmàcia i Ciències de l'Alimentació.

Està molt contenta de poder compartir amb tots nosaltres una mostra del seu treball. Ella, que és discreta de mena, no ens demostra mai la seva sapiència, però, com podeu comprovar, és un d'aquest savis que corren pels carrers de Copons. ✱

I tu què ens recomanes?

Emma Vila Serra

Anna Rodríguez

Un llibre per llegir: A mi em va agradar molt del Primo Levi “Si això és un home”. Vaig tenir una època de camps de concentració i tot això, i vaig estar investigant i em va agradar molt i m’ha marcat molt.

Una pel·lícula per passar-s’ho bé: Així de peli que m’hagi agradat molt és “The Hours” (les hores), és molt intensa, no sé si és per passar-s’ho bé, però és una pel·lícula que recomano.

Música per escoltar: Música clàssica, Bach. M’agrada molt.

Un viatge per recordar: Jo recordo molt com el més llunyà de canvi de cultura, el meu viatge a Guatemala, però també vaig estar vivint una temporadeta a Txèquia i la veritat és que els països de l’est d’Europa m’agraden molt. No sabia decidir, en un lloc vaig anar més de turista i a l’altre hi vaig viure, van ser experiències molt diferents, no sabia triar.

Un viatge pendent: Croàcia, o el Triangle de la Cambodja, Vietnam, això si tingués molts diners.

Un hobby per desconnectar: Caminar per la muntanya, sortir un parell de dies.

Un plat per assaborir: És que sóc bastant de menjar, no sé... els macarrons, són molt de macarrons.

El teu racó preferit de Copons: De Copons el que m’encanta molt va ser entrar en el poble, els carrers de dins el poble, que passen pocs cotxes, envoltats d’aquestes cases tan grans, tan “xules”, m’agrada molt. Així com a racó les escales que estan a l’alçada de la placeta petita (carreró del Forn).

Jaume Closa

Un llibre per llegir: “L’avi de cent anys que es va escapar per la finestra” de Jonas Jonasson.

Una pel·lícula per passar-s’ho bé: “La vida és bella”.

Música per escoltar: “Only you” dels The Platters, o la banda sonora de “La vida és bella” de Nicola Piovani, una de les dues, vull dir, totes dues m’encanten.

Un viatge per recordar: El Tirol (està entre Àustria i Itàlia).

Un viatge pendent: Els Fiords, o sigui, tota la zona del nord d’Europa: Noruega, Suècia, etc.

Un hobby per desconnectar: Caminar, caminar per la muntanya o simplement fer els meus 4,5, o 6 quilòmetres.

Un plat per assaborir: L’escudella i la carn d’olla.

El teu racó preferit de Copons: A la Rovira, aquí davant. Té una vista magnífica del poble i és un lloc assolellat, tranquil, ...

Rèplica a l’entrevista a Josep Lloró Forn

Maria Bertran Bascompte, Teresa Closa Bertran,
Josefina Ferrer Fosses

Exercim el nostre dret de rèplica a alguns comentaris publicats en el butlletí Camí Ral número 42, pàgina 10, que fan referència a la nostra família.

Tenint en compte que, per descomptat, en totes les famílies poden haver-hi problemes entre pares i fills, no és menys cert que l’avi Joan era una persona fantàstica a la qual estimàvem moltíssim.

- L’avi no va marxar a Gelida, com s’afirma en l’escrit. Va morir a Copons dos anys abans que la família s’hi desplaçés, per tant és fals.
- També es manifesta que a la casa hi vivia el pare, la mare, dos fills, alguna filla... i l’avi i l’àvia. Els avis vivien al “Rastillu”, i els fills eren quatre, imprecís i fals.

- El comentari “a la llarga el Ramon era el que treballava més i l’altre va trobar la manera de marxar” és despectiu i fals.
- Molesta molt l’afirmació “van fer calés, però no sé com van acabar”. El forn Bertran de Copons (cal Joan Lluïsa) va estar funcionant uns 60 anys i a Gelida uns 40, es va traspasar l’any passat. 100 anys de fornars a la nostra família, de la qual n’estem molt orgullosos. La falta del nostre estimat Pere fa 12 anys, va ser molt gran i dolorosa.

Joan Bertran Botines 1888, era fill únic de l’avi Quildo, va estudiar als Escolapis d’Igualada, havia estat internat al Seminari de Vic una temporada, això li va proporcionar una certa cultura per l’època, li agradava llegir; es va casar amb Maria Rius Sala i treballava de forner. ✱

Loteries

Ricard Closa Martínez

Vas penjar el telèfon amb mala llet. Tenies les galtes vermelles i el cor a punt de sortir per la boca. Vas asseure't al sofà al costat de la Maria; ella posà, entre les planes del llibre que estava llegint, el dècim de Nadal que li havies regalat i que t'havia fet tanta gràcia perquè coincidia amb la data del seu naixement. Tancà el llibre, et va mirar uns instants i et va tirar la cavalleria per sobre: "Ja t'ho vaig dir, l'has perdonat massa vegades i està clar que el Dimas no té solució. S'ha tornat a gastar els quartos, oi? Se'ls ha fotut pel nas, segur. Sí és que no té perdó, quan obriràs els ulls d'una vegada!" Tu només feies que sí amb el cap. No t'agradava gens que t'ho digués, però sabies que tenia raó. La Maria quasi sempre tenia raó. T'ho intentava fer veure encara que tu no te n'adonessis fins que ja era massa tard. Ella també patia quan tu paties, perquè t'estimava amb bogeria i li empenyava tant com a tu que el Dimas fos un soci barrut i pocavergonya. Sí, és veritat que feia molt de temps que el coneixies i que éreu molt amics, més que amics, éreu com germans, però... aquest cop te l'havia fet molt grossa. T'havia deixat endeutat fins al coll, se n'havia anat d'amagat i a sobre et trucava per dir-te: "Tranquil, Esteve, que tu te'n sortiràs, sempre te'n surts" i senties com se li escapava el riure i el soroll del bar, de fons. A tu et va quedar el merder, vas haver de donar la cara davant els clients i el que és pitjor, els bancs i hisenda. Sort que la Maria sempre et feia costat. Aquella nit te'n vas anar a dormir sense sopar i conscient que no aclucaries l'ull. "Pren-te unes herbes almenys, que no veus que no dormiràs..." t'havia dit, però tu ni la vas escoltar. Et vas ficar al llit a donar voltes el magí. I et vas aixecar a la una, a fumar un cigarret perquè estaves nerviós i et senties traït; i a les dues et vas beure la til·la, enrabiad. Enrabiad amb el mal parit del teu soci, però amb tu mateix també, perquè sempre has sigut un bon jan. No has tingut mai clara la diferència entre ser bona persona i ser tonto i tu, de massa bo, eres ruc. I a les tres un altre cigarret. I vas sentir tocar les quatre i les cinc, aquell dolor al pit que t'ofegava i la imatge al cap del Dimas ebri, rient-se de tu, entre dues dones molt pintades i poc vestides, al "night club", com ell anomenava aquell bar de neons liles i verds, on et va dur una nit i vas passar la vergonya més gran de la teva vida.

A la matinada li vas demanar a la Maria que et deixés a urgències perquè tenies un atac d'angoixa i volies que et receptessin algun ansiolític i així, pensaves, ja podries dormir. T'hi va dur i sort que es va esperar amb tu perquè la situació no va millorar gens. Aquell dolor agut al pit anava en augment i aquella sala d'espera et resultava d'un asèptic descoratjador. Només les carícies incondicionals de la Maria t'obrien una escletxa per on entreveure una mica de claror. Després a la consulta, el metge et va abocar la bateria de preguntes de rigor: "Que si fumes, que com estàs de pressió, que si t'estresses, que de què va morir el teu pare..." I es mostrava inexpressiu a les teves respostes fins que va veure el resultat de l'electrocardiograma. A partir d'aquell instant tot s'accelerà. Com quan de petit somiaves que queies al buit. Queies i queies i queies...

Lluny d'allà, a en Dimas l'atrapaven les primeres llums del dia recolzat a la barra amb un gintònic, ja calent, als dits. Tenia els

ulls enrogits, el cor precipitat i un intens dolor al braç quan va caure a terra. Minuts més tard, des de l'ambulància veia allunyar-se les sinuoses corbes d'uns neons intermitents, ara liles, ara verds.

A tu t'havien traslladat a un box, i estaves endollat a un munt d'artefactes quan la cardiòloga et va dir que estaves patint un infart i que et traslladaven a l'hospital de referència per desembussar les artèries i poder recuperar el flux sanguini. Ho va dir amb serenor, dolçament, però tu et vas espantar i de seguida vas pensar en la Maria, pobra, esperant a la sala.

Al cap d'un moment ja eres a l'ambulància, sedat, amb aquell auxiliar que et feia signar els consentiments amb traïdoria, com qui signa un pacte amb el diable. Plovia però volia nevar i l'ambulància s'obria pas per entre vies atapeïdes de trànsit —irònica al·legoria sobre el teu estat coronari—. Era el dia del sorteig de la loteria i per la ràdio se sentia la cantarella dels nens del col·legi de San Ildefonso. I tu vas pensar: "Collons!! A mi sí que m'ha tocat la loteria".

Després va passar l'estona entre el quiròfan i una mena de llimbs de morfina, inestable i vaporós. Amb aquell contrast entre la calidesa de les mans de la infermera i la fredor de l'acer inoxidable, la remor de les artèries essent desembussades i la dolça sensació de repòs. A migdia vas veure la Maria pel vidre de la UCI, només un moment. Trista, agrisada, marcant ulleres i amb un somriure entelat per la pena. Més tard, sense avisar, vas tenir una aturada cardíaca. Estaves sol i, de sobte aquell xiulet digital, tothom corrent i tu amb la sensació de ser un fil de vida a punt d'escapar-se, mirant per la finestra l'entrefosc cendros de quan ha de posar-se a nevar.

Mentrestant, el Dimas respirava amb dificultat, feia poc que l'havien ingressat d'urgència, amb una aturada cardiorespiratòria. A la sala d'espera la seva dona parlava pel mòbil: "No, no ha estat res. Es veu que aquesta vegada se n'ha fotut una mica massa, el molt desgraciat... Sí... li han hagut de donar adrenalina i no sé què més... Es viu, de miracle, però el mal parit encara se n'ha sortit. Li ha tocat la loteria".

A darrera hora del matí van començar a caure els primers flocs de neu i a la Maria li explicaven que no hi havien pogut fer res, que el cor havia patit molt en el primer infart i que el segon ja no l'havia pogut resistir. Es va posar a plorar, en el mateix instant que uns nens orfes, a Madrid, cantaven la grossa. Un número que l'atzar havia volgut fer coincidir amb la data de naixement de la Maria. Però tu això ja no ho vas poder veure. ✱

Senyeres Castell d'Orpí Orpí

Ramon Serra Llacuna

Castell d'Orpí

Situat sobre un petit esperó, el castell d'Orpí va ser construït al segle X com a part de la línia fronterera entre els comtats catalans i Al-Àndalus.

Del recinte original —que devia ocupar tot l'esperó, a mode de península—, encara en podem veure actualment la torre mestra i, a la part més baixa, l'església de Sant Miquel. La torre té planta hexagonal i, actualment, té diverses construccions adherides que acullen serveis d'hostaleria. L'església, d'origen romànic, va ser modificada en reformes posteriors.

El castell formava part del comtat de Barcelona, i va estar dins de l'òrbita dels Claramunt des del segle XII. A principis del XIV, els Claramunt en perderen tots els drets en favor dels Cardona, que hi destinaren com a castlans el llinatge dels Orpí. A partir del segle XV, la castlania va passar per diverses mans (els Sallent, els Ortal i els Serrals) fins a recaure, per herència, als Padró. Un dels episodis històrics més destacats del castell va passar l'any 1714 quan, en el context de la guerra de Successió, el castell va acollir les tropes catalanes comandades pel marquès del Poal i va ser bombardejat pels borbònics.

Visita exterior lliure. Castell de propietat privada. Visita concertada, restaurant i allotjament rural. Telèfon de contacte: 93 808 00 21. anoiaturisme.cat. *

Transports

ALSA

Telèfon: 902 42 22 42
Web: www.alsa.es

Calaf - Igualada			
Calaf	Copons	Igualada	Barcelona
08:14 h	08:27 h	08:38 h	09:45 h
18:20 h	18:36 h	18:54 h	20:00 h
Igualada - Calaf			
Barcelona	Igualada	Copons	Calaf
07:30 h	08:27 h	08:48 h	09:01 h
15:00 h	15:57 h	16:18 h	16:31 h

Hispano Igualadina - Monbus

Telèfon: 902 29 29 00
Web: www.igualadina.com

De dilluns a divendres					
Calaf - Igualada					
Calaf	Copons	Igualada C.	Igualada E.		
06:40 h	06:50 h	07:13 h	07:15 h		
10:30 h	10:45 h	10:58 h	11:00 h		
13:45 h	14:00 h	14:13 h	14:30 h		
Igualada - Calaf					
Igualada E.	Igualada H.	Copons	Calaf		
09:30 h	09:34 h	09:47 h	9:57 h		
11:15 h		11:32 h	11:42 h		
18:00 h		18:17 h	18:27 h		
Dissabtes					
Calaf - Igualada					
Calaf	Copons	Igualada C.	Igualada E.		
8:00 h	8:15 h	8:33 h	8:35 h		
15:15 h	15:27 h	15:38 h	15:40 h		
Igualada - Calaf					
Igualada C.	Igualada E.	Av. Barcelona	Igualada H	Copons	Calaf
12:00 h	12:10 h	12:12 h	12:14 h	12:27 h	12:37 h
	18:45 h			19:15 h	19:30 h

Taxis

Parades a Igualada: Passeig Verdaguer, s/n
Servei Taxi 24 hores: Ricard Tomas, Tel. 609 47 82 19

Horari atenció públic ajuntament
de dilluns a divendres de 9 h. a 13 h.
dijous tancat

www.copons.cat

Menú migdia

Servei de menú diari

L'Ajuntament de Copons inicia el servei de menú migdia per a qualsevol persona resident al poble. Aquest servei està pensat, principalment, per a les persones amb la seva autonomia limitada, encara que tothom pot fer-ne ús.

Per més informació dirigir-se a l'ajuntament.

Telèfons d'interès

Ajuntament de Copons info@copons.net	93 809 00 00
Consultori Mèdic	93 809 01 50
Assistentia Social	93 809 08 80
Servei de Podologia: Judit Muns	637 94 38 76
Àrea Sanitària Rural	93 805 38 18
Associació Defensa Forestal	93 809 00 00
Bombers (emergències)	112
Ambulàncies i Emergències Mèdiques	112
Mossos d'Esquadra (emergències trànsit)	112
Mossos d'Esquadra (Igualada)	93 875 98 40
Protecció Civil Igualada	93 803 12 34
Repsol Butano	93 803 15 17
Avaries gas / Insmagas	901 12 12 12
Fecsa	900 77 00 77
Aigües de Rigat	93 803 14 83
Telefònica Avaries	1002
Antena col·lectiva	616 52 23 13
Correus	93 869 85 94
Oficina Consorci Turisme Alta Anoia	93 868 03 66
Escola	93 809 01 42
Bàscula pública	647 36 42 76
Bibliobús Montserrat b.Montserrat@diba.es	616 98 83 52

Col·labora amb Camí Ral: Fotografies, opinió, retalls d'història, actualitat, esports...

Termini de recepció d'escrits pel Camí Ral d'estiu: 20 de juny.

Termini de recepció d'escrits pel Camí Ral d'hivern: 30 de novembre.

Ens ho pots enviar per correu electrònic: camiral@copons.net

DVD

JA A LA VENDA

per només 5€

Els millors moments de la Festa Major 2016

No et quedis sense !!

Disponible a:
l'Ajuntament de Copons

Festa Major

Copons

2016

del 8 al 16 d'agos

Festa Major

Copons

2016

del 1 al 10 d'agos

CEDDES PER L'ARXIU MEMORIAL

